

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Finansuojama Europos socialinio fondo lėšomis

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETO EDUKOLOGIJOS TYRIMŲ IR DOKTORANTŪROS STRATEGIJA

Prof. dr. Erno Lehtinen, Grupės vadovas

TURINYS

ĮVADAS	3
TYRIMŲ KRYPTYS	4
Bendrojo ugdymo sisteminių inovacijų ir jų poveikio vertinimo pagrindimas	4
Pedagogų rengimas, profesinis tobulinimas, profesijos transformacijos	4
Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo kokybės, inovacijų ir jų poveikio vertinimas	5
Mokinių fizinio aktyvumo stebėsenos tyrimai	5
Dirbtinio intelekto ir skaitmeninių technologijų panaudojimas švietimo kokybės gerinimui	6
Įtraukties švietime tyrimai	7
Vaikų, turinčių negalių ir / ar sutrikimų, įtraukties didinimas švietime	7
Pagalba vaikams, turintiems kalbėjimo, kalbos ir komunikacijos sutrikimų, bei jos veiksmingumas	8
Autizmo spektro sutrikimą turinčių vaikų pažinimas, ugdymas bei gyvenimo kokybės gerinimas šeimos ir bendruomenės kontekste	8
Įtinklinanti edukologija sisteminiams pokyčiams	9
Švietimo politikos ir švietimo sistemos kokybės tyrimai	9
EDUKOLOGIJS TYRIMŲ INSTITUTO VEIKLOS KRYPTYS.....	10
EDUKOLOGIJS DOKTORANTŪRA	18
PRIEDAI.....	23
Bendradarbiavimas doktorantūros tyrimų tematikose	23

IVADAS

Lietuva, kaip ir kitos EBPO valstybės, pradėjo ugdymo turinio reformą. Jos dėmesio centre – aktualių asmeniui ir visuomenei kompetencijų apibrėžimas ir jų plėtotės metodologija, žvelgiant plačiau – ir atitinkama švietimo politika bei jos įgyvendinimo reglamentavimas. Nepakankami Lietuvos mokinių pasiekimai, jų palyginamumas su EBPO valstybėmis ir asmeninių, institucinių bei regioninių skirtumų mažinimas Lietuvoje yra esminė švietimo sistemos problema, į kurios sprendimą turėtų būti kreipiami edukologijos moksliniai tyrimai ir perspektyvos išvalgos.

Švietimui ir išsimokslinimui Lietuvoje skiriama bemaž 10 proc. visų valstybės asignavimų. Lietuvos savivaldybių biudžetuose švietimui atitenka bemaž 50 proc. asignavimų, nepaisant to, kad savivaldybės kuruoja tik ikimokyklinį ir bendrąjį ugdymą, o aukštojo mokslo ir profesinio rengimo jos neapima. Bet kuriuo atveju kalbama apie milžiniško dydžio LR viešas lėšas.

Lietuvos švietimo būklės pasilyginimas su kaimynių - Estijos ir Suomijos - išskirtiniais pasiekimais leidžia pagrįstai įtarti, jog mūsų šalies švietimo sistemoje ima reikštis stagnacijos pradai. Pasireiškia moderniam ir demokratiniam ES kraštui nepriimti mokymosi pasiekimų skirtumai didmiesčiuose ir regionuose. Vienu mostu visas susikaupusias problemas išspręsti neįmanoma. Kur yra tas svertas, kurį paspaudus, imtų rasti prielaidos kokybiniam švietimo sistemos proveržiui?

Lietuvoje stringa švietimo sistemos, taip pat švietimo projektavimo sprendimų aprūpinimas mokslinė informacija ir šiuolaikiniais mokslo duomenimis. Taip atsitiko dėl padarytų valdysenos klaidų, taikant mokslų klasifikatorių ir dėlįojant mokslų institucinę sąrangą.

Pasaulyje edukologijos mokslo tyrimuose vertinamos šios plačios apimties mokslo tematikos: kognityvinis mokslas, ankstyvoji vaikystės pedagogika, švietimo lyderystė, ugdymo psichologija, švietimo verslas, švietimo ir ugdymo mokslo tyrimų metodologija, edukacinės technologijos, didaktika, aukštasis mokslas, mokymas, specialioji pedagogika, mokymas (specifinės pedagogikos studijos, t.y. mokytojų rengimas). Joms visoms įgyvendinti pasaulio šalys vieningai sutinka dėl to, kad būtinos doktorantūros studijos ir parengti mokslininkai, kurie prisidėtų prie švietimo ir ugdymo mokslo tyrimų kokybės, kurie turi apimti visas edukologijos sritis, kryptis, šakas, specializacijas ir t.t. (Unicaf universitetas, Larnaka, Kipras; Marry Immaculate kolegija, Limerikas, Airija; Georgia Southern universitetas, Statesboro, JAV; Edukologijos mokykla, Pitsburgo universitetas, Pitsburgas, JAV; Union universitetas, Jacson, JAV; Palacky universitetas, Olomouc, Čekijos respublika; Taylor's universitetas, Subang Jaya, Malaizija; Maribor universitetas, Slovėnija; Free universitetas, Bolzano, Italija; UAEU United Arab Emirates universitetas, Al Ain, JAE; Charles universitetas, Čekijos respublika; IMT School for Advanced Studies Lucca, Luka, Italija).

Ką konkrečiai reikia daryti? Edukologijos mokslas turi būti įtinklinamas į kitus mokslus, į tas jų tyrimų kryptis, kurios dirba arba gali dirbti švietimui. Tai yra – pedagoginė ir raidos psichologija; vaiko sveikata, vaiko teisės ir gerovė; vaikystės antropologija; švietimo sociologija ir socializacija; švietimo ekonomika, teisė ir politika; socialinių indikatorių mokslas; perėjimas iš švietimo sistemos į darbo rinką; lytiškumas ir švietimas; socialinė-regioninė nelygybė, negalės ir inkliuzijos studijos. Siekiant proveržio dalykų didaktikose, ugdymo mokslą reikia tamptipriai asocijuoti su gamtos ir technologijos mokslais bei su socialiniais-humanitariniais mokslais – istorija, kalbomis, menais.

Visos investicijos į tokią tarpdisciplininę sąrangą privalo tiesiogiai tarnauti švietimo praktikai, fundamentiniams jos uždaviniams: 1) pedagogų rengimui; 2) ugdymo turinio vystymui ir atnaujinimui; 3) tęstiniam jau dirbančių pedagogų, vadovų ir pagalbos specialistų kvalifikavimui; 4) švietimo planavimui, projektavimui ir stebėsenai, idant švietimas būtų įgalus pasitarnauti moderniai ir konkurencingai žinių ekonomikai, demokratinei gerovės valstybei ir tautinės tapatybės išsaugojimui.

Privalu kurti naujas tarpkryptines doktorantūras ir magistrantūras, steigti naujus tarpkryptinius akademinis padalinius, suporuojant edukologiją ir kitus mokslus, formuojant tarpdisciplininį tokių padalinių akademinį personalą. Iš geriausių mokytojų ir motyvuotų dirbti švietimui mokslininkų (matematikų, biologų, istorikų, filologų, edukologų ir psichologų etc.) privalu suburti laikinas, tęstines kūrybines grupes, kurios užsiimtų ugdymo turinio (curriculum) vystymu. Patyrusiems, aukštus profesinius pasiekimus turintiems mokytojams-praktikams turi būti atvertas palengvintas kelias į dalykų didaktikų doktorantūrą.

TYRIMŲ KRYPTYS

Bendrojo ugdymo sisteminių inovacijų ir jų poveikio vertinimo pagrindimas

1. **Didaktikos tyrimai.** Šioje kryptyje aktualūs į kompetencijų ugdymą kreipiančios didaktikos tyrimai ir išvalgos, apimant ugdymo pasiekimų, jų plėtotės kontekstų ir vertinimo aspektus, taip pat ir atitinkamas mokytojų kompetencijas. Tyrimų pagrindu būtų teikiamos švietimo politikos ir jos įgyvendinimo priemonių rekomendacijos, rengiamos įvairių mokomųjų dalykų dėstymo metodinės rekomendacijos ir kvalifikacijos tobulinimo programos. Reikėtų atkreipti dėmesį į kokybinių tyrimų metodologiją, nes išskirtinai kiekybiniai tyrimai mažai pritaikomi rengiant atitinkamas išvalgas.
2. **Veiklos tyrimais grįstas mokymas(is) klasėje/mokykloje.** Šią potemę galėtų apimti tokie aspektai: kaip organizuoti ugdymo procesą, veiklos tyrimo pagrindu; ištirti būdus, kurie padeda diagnozuoti mokinių mokymąsi ir žinių-gebėjimų turimą lygį dar prieš tolimesnį mokymąsi. Mokytojo meta-refleksijos svarba/reikšmė ir atlikimas. Mokinių informavimas apie tai, ką ir kaip reikėtų išmokti; kaip pagrindžiamas taikomų mokymosi metodų ir jų pasirinkimo tikslingumas, prasmingumas. Iš ko mokytojas supranta, kad mokiniai išmoko; kaip teikiamas abipusis grįžtamasis ryšys. Kokie instrumentai padeda tikslingai atlikti veiklos tyrimus kasdienio darbo sąlygomis.
3. **Kūrybiškumo skatinimas mokyklose ir kūrybiškumo vertinimas.** Kalbėti svarbu apie kitokias užduotis, kurios yra tarpdisciplininės, o mokymasis integruotas tada atsiranda projektai, eksperimentai ir pan., kas turi būti vertinama remiantis ne rezultato vertinimu, bet kūrybiškumo, gebėjimo dalyvauti procese ir kiti dalykai. Taip pat svarbu kalbėti apie bendrą vertinimo sistemą ir pokyčius joje - holistinis vertinimas. Apie tai kalbama jau seniai, tačiau pasigendama aiškių strategijų ir įrankių.

Pedagogų rengimas, profesinis tobulinimas, profesijos transformacijos

1. **Kokybiškas STEM pedagogų rengimas** yra viena iš aktualių sričių Lietuvoje ir už jos ribų. Tai tiesiogiai susiję ir su mokinių motyvacija mokytis matematikos, gamtos mokslų bei pasiekimais šiose srityse. Tarptautinių tyrimų (TIMSS, PISA) ataskaitos rodo, kad Lietuvos mokinių pasiekimai šiose srityse nėra aukšti. Mokslininkai (Tookey, Lindstrom, 1998, Strawhecker, 2005, Gimbert, Bol, Wallace, 2007, Fernandez, 2012, Yopp et al. 2014, Raphael, Tobias, Greenberg, 2017) nurodo, kad kokybiškas mokytojų rengimas, ugdant būsimus mokytojus kaip inovacijas diegiančius tyrėjus ir praktikus, nulemia geresnius mokinių pasiekimus ateityje.
2. **Pedagogų perdegimas.** Patiriamas stresas pedagogų darbe, kokios priemonės užtikrina pedagogo fizinę ir psichologinę gerovę. Kokie/Kiek palaikymo gauna pedagogai iš organizacijos/savivaldybės ir pan. Kokios priemonės padeda atpažinti pedagogo būseną ir kaip tada veikiama, kaip padedama pedagogui atstatyti pusiausvyrą (fizinę ir psichologinę).
3. **Pasirengimas būti pedagogu,** savęs kaip mokytojo identifikavimas ir pažinimas. Kaip, kada ir kokios priemonės padeda pačiam jaunam pedagogui pažinti, motyvuoti ir augti. Čia labiau kalbama apie profesinį savęs pažinimą, strateginio kelio konstravimą, kuris padeda tapti geru specialistu ir profesionalu.
4. **Mokytojo profesijos transformacijos: problemos ir jų sprendimo būdai.** Lietuvos švietimo tyrimai šiandien turėtų jungtis į pasaulio švietimo tyrimų problemų lauką. Akivaizdu, kad sisteminis požiūris į edukologijos mokslo darbus, paraleliai plėtojami ir teoriniai, ir empiriniai tyrimai, mūsų šalies esminių probleminių tyrimų sričių nagrinėjimas išsamiai ir giliai, taikant įvairius tyrimo metodus, šiandien kaip niekad įgyja ypatingą svarbą. Pastarąjį dešimtmetį teoriniame lygmenyje prasidėjo diskusijos apie tai, kokia yra mokytojo profesijos esmė ir ar mokymas turėtų būti laikomas profesija. Jau prieš dvidešimt metų Hargreaves'as (2000) teigė, kad mokytojo kaip autonomiško/nepriklausomo profesionalo samprata yra praeitis ir šiandien turime kalbėti apie naujos, lanksčios, postmodernios mokytojo profesijos sampratą. Gal todėl vis daugiau girdisi mokslininkų pasisakymų apie mokytojo autonomiškumo nykimą, mokytojo profesijos deprofesionalizavimą (Gee, 2003) ir profesinę rekonfiguraciją/pertvarką (Bayer, Brinkkjær, Plauborg, Rolls, 2009). Neseniai paskelbtame Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos pranešime (OECD, 2019) atkreipiamas dėmesys į gilesnių tyrimų, skirtų veiksmingam mokytojų pritraukimui, profesiniam augimui ir karjeros galimybėms, poreikį. Ryškėja, kad mokytojų karjeros trajektorijų, profesinės ekspertizės ir profesinio gyvenimo tyrimai yra nepakankami (Day, Sammons, Stobar, Kington, Gu, 2007). Taip pat pedagogų profesinis tobulėjimas patiria prieštarinę dinamiką. Antai, viena iš Suomijos švietimo sistemų pripažįsta sunkumus profesinio augimo srityje: egzistuoja fragmentiški tęstinio mokymo modeliai, kurie nepadarys norimo pokyčio, o siūlomoms profesinio tobulėjimo veikloms trūksta valdymo, efektyvumo, sistemiškumo ir tvarumo (Li, Dervin, 2018). Atsižvelgiant į tai, drįstame teigti, kad mokytojų profesinių transformacijų tyrimo laukas yra šiandien labai aktualus ir prasmingas Lietuvos edukologijos mokslo kontekste.

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo kokybės, inovacijų ir jų poveikio vertinimas

1. **Ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų kalbinis, matematinis, informatinis, emocinis-socialinis (taip pat ir istorinis bei geografinis) ir kt. raštingumas bei jo ugdymo keliai.** Nustačius šalies vaikų visų sričių raštingumo lygį būtų tikslingiau modeliuojamas ugdymas, plečiama pedagogų kompetencija tikslingiau kurti ikimokyklinio ugdymo turinį ir ugdymo procesą (Seixas, 1996, 2006; Westman, Bergmark, 2014; Sounoglou, Michalopoulou, 2017 ir kt.).
2. **Veiksmingų ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo modelių, pedagoginių strategijų, metodų, būdų modeliavimas, išbandymas, diegimas.** Visame pasaulyje nuolat vyksta tyrimai, ieškant naujų, vaikų ugdymo kokybę didinančių ir vaikų ugdymosi iššūkius atliepančių ugdymo būdų. Lietuvoje taip pat reikalingi tokie tyrimai, padedantys kurti naujus veiksmingus ugdymo būdus globaliame mokslo atradimų ir pedagoginių pasiekimų kontekste (Pramling Samuelson, Hundeide, 2010, 2019; Branscombe, 2019; King, Sturrock, 2020 ir kt.).
3. **Vaikų emocinės ir kognityvinės savireguliacijos skatinimo būdų paieška.** Išugdyta vaiko savireguliacija lemia mokėjimo mokytis ir savivaldaus mokymosi gebėjimų formavimąsi. Užsienio mokslininkų atliekami tyrimai rodo, kad anksti įgyti emocinės ir kognityvinės savireguliacijos gebėjimai lemia tolesnio mokymosi ir gyvenimo sėkmę. Tyrinėjamas vaiko žinojimas apie pažinimą ir mokymąsi, ir šių žinių naudojimas reguliuojant savo pažinimo procesus – planavimą, monitoringą ir kontrolę, kai mokomasi, atliekama užduotis, sprendžiamos problemos (metakognityvinis reguliavimas), kaip emocijos dalyvauja savireguliacijos procese (Flavell, 1979; Brown, 1987; Schneider, 2008; Marulis, 2014; Marulis et al., 2016, Robson, 2016, Rowe, 2018).

Mokinių fizinio aktyvumo stebėsenos tyrimai¹

Fizinis aktyvumas (FA) yra vienas pagrindinių komponentų skatinant vaikų, paauglių bei suaugusiųjų sveikos gyvensenos įpročius (Pasaulio sveikatos organizacija, 2020). Atlikti moksliniai tyrimai (Venckūnas, Emeljanovas, Miežienė, Volbekienė, 2017) parodė, kad per pastarąjį dešimtmetį Lietuvos mokyklinio amžiaus vaikų fizinis pajėgumas reikšmingai blogėjo, didelis vaikų skaičius neatitinka Pasaulio sveikatos organizacijos rekomenduojamų fizinio aktyvumo gairių.

Nepakankamas fizinis aktyvumas yra susijęs su neigiamais fiziologiniais sveikatos padariniais, tokiais kaip nutukimas, širdies ligos, diabetas ir kt., o taip pat ir psichologiniais – depresija, stresu bei nerimu ir kt. Vis daugiau mokslininkų konstatuoja sėdimos gyvensenos mirties sindromą.

Todėl longitudiniai, tęstiniai moksliniai tyrimai stebint mokinių fizinį aktyvumą prisidėtų prie moksleivių fizinio aktyvumo situacijos išaiškinimo ir su fiziniu aktyvumu susijusių problemų sprendimu. Tokie tyrimai apimtų pasitelkiant ne tik anketinius tyrimo duomenis bet ir objektyvias fizinio aktyvumo matavimo priemones - pasitelkiant akselerometrus matuojant mokinių fizinį aktyvumą. Tokia sukurta mokinių fizinio aktyvumo stebėsenos sistema užtikrintų situacijos aiškumą, ir išryškintų problemų sprendimo galimybes, prisidėtų tobulinant fizinio ugdymo procesą bei inicijuoti galimas intervencijas šioje srityje.

1. **Fizinio aktyvumo stebėsenos tyrimai**, kurių dėka būtų stebimas mokyklinio amžiaus mokinių fizinis aktyvumas pasitelkiant objektyvius fizinio aktyvumo matavimo rodiklius. Bendradarbiaujant su Suomijos UKK instituto mokslininkais būtų analizuojamas fizinis aktyvumas pasitelkiant akselerometrų pagalbą. Iki šiol moksliniai tyrimai yra atlikti atliekant anketinius tyrimo duomenis, tačiau pasigendama objektyvių tyrimų analizių šioje srityje.
2. **Inovatyvių fizinių žaidimų kūrimas.** Inovacijų diegimas, informacinių technologijų taikymas ir integravimas į fizinio ugdymo procesą yra būtinas siekiant atliepti šiandieninius ugdymo lūkesčius. Inovatyvių žaidimų kūrimo tyrimai apimtų tokį žaidimų diegimą ir jų taikymą mokyklose, taip pat vaikų fizinio aktyvumo stebėjimą bei analizes.
3. **Nuotolinės fizinio ugdymo pamokos platformos diegimas.** Fizinio ugdymo kontekste kyla poreikis kurti nuotolinio fizinio ugdymo platformas, kurių pagalba būtų teikiama sisteminga ir nuosekli, kiekvienai mokinių amžiaus grupei rekomenduotina fizinio ugdymo metodika. Tokios nuotolinės fizinio ugdymo platformos sukūrimas užtikrintų efektyvų mokinių fizinį ugdymą.

¹ Health 2020: A European policy framework and strategy for the 21st century. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0011/199532/Health2020-Long.pdf?ua=1

Venckūnas, T.; Emeljanovas, A.; Mieziene, B.; Volbekiene, V. (2017). Secular trends in physical fitness and body size in Lithuanian children and adolescents between 1992 and 2012. *J. Epidemiol. Community Health*, 71, 181–187.

World Health Organization, Regional Office for Europe. Physical Activity Strategy for the WHO European Region 2016–2025; World Health Organization: Geneva, Switzerland.

<http://www.euro.who.int/en/publications/abstracts/physical-activity-strategy-for-the-who-european-region-20162025>

Dirbtinio intelekto ir skaitmeninių technologijų panaudojimas švietimo kokybės gerinimui

Moksliniais tyrimais skaitmeninių technologijų, nuotolinio mokymosi kryptyje grįsta praktika yra siekiamybė tobulinant mokytojų rengimą ir prisidedant prie švietimo modernizavimo, inovacijų diegimo ir skaitmeninės visuomenės gerovės. Tokia kryptis ryški Europos ir pasaulio politiniuose dokumentuose, moksliniuose projektuose ir publikacijose².

1. **Mokymosi duomenų analizės** įrankių taikymo tyrimai, prisidedant prie efektyvaus nuotolinio mokymosi padedant aukštojo mokslo institucijoms mažinti studentų nubyreėjimą, pagerinti jų mokymosi pasiekimus, gerinti studijų kokybę, bei visą studijų procesą. Tęsiant šiuos tyrimus būtina analizuoti **dirbtinį intelektą** jau įsitvirtinusį įvairiuose kontekstuose, aiškinantis AI tyrimų pagrindines sąvokas švietimo požiūriu, analizuojant tokius reiškinius ir temas kaip adaptyvusis mokymasis, personalizavimas ir mokymosi stiliai, intelektualiosios mokymo programos ir dirbtinis intelektas kaip būsimas švietimo procesų komponentas.
2. Tyrimai susiję su **pedagogų skaitmeninių kompetencijų** tobulinimu, siekiant efektyviai naudotis skaitmeninėmis pedagoginėmis priemonėmis, palaikančiomis komunikaciją, produktyvumą, bendradarbiavimą, analizę, pristatymą, tyrimus, turinio pateikimą ir sąveiką. Su tuo susiję paramos sistemų pedagogams tyrimai, padedant prisitaikyti prie galimybių, kurias teikia informacinės ir komunikacijos technologijos, pasinaudodamos tomis, kurios yra geriausiai pritaikytos tenkinti savo mokinių poreikius, ir nustatyti tas praktikos sritis, kuriose jiems patiems reikia tobulinti savo kompetencijas.
3. **Atvirojo nuotolinio mokymosi vertinimas ir pripažinimas universitetuose** yra tyrimų kryptis, kurios pagrindas yra *“The Bologna Open Recognition Declaration”(2016)* kvietimas mokslininkams, sukurti patikimą žmonių ir elektroniskai tikrinamų mokymosi pažymėjimų sistemą ir priimti atvirus standartus, palengvinančius mokymosi pažymėjimų, kreditų ir kvalifikacinių laipsnių palyginamumą ir perkeliamumą. Čia dar tik pradėti tyrimai, todėl tolesnė kryptis reikalauja detalesnių tyrimų kokybės užtikrinimo, procedūrų optimizavimo, kriterijų paieškos ir derinimo kryptyse.
4. **Nuotolinis mokymas karantino metu pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programą.** Šią potemę galėtų apimti įvairūs aspektai, pavyzdžiui, mokinių savarankiškumo gebėjimų ugdymas, taikomi IKT įrankiai/platformos, kaip pakito didaktinė sąranga, užduočių paaškinimo/komentavimo būdai, pagalbos mokiniams taikymo būdai; kokio dydžio grupėmis ir kaip dažnai mokiniai dirbo/mokėsi; tokių veiklos formų privalumai ir sunkumai. Mokytojo darbo ir veiklos planavimo pokyčiai.
5. **Ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi realioje, virtualioje ir papildytosios realybės erdvėse galimybių paieška.** Aktyviai plėtojant skaitmenines technologijas, pasaulyje kuriamos priemonės, medijos, žaislai, praturtinantys ne tik bendrojo, bet ir ikimokyklinio ugdymo procesą (Magic Match Card; Magic Flashcard, Pocket Vehicles ir kt.). Jos padeda vizualizuoti sudėtingus reiškinius (Arvanitis, Petrou, Knight et al, 2007; Yilmaz, 2017), atlikti tyrinėjimus, kurių negalima atlikti realiame gyvenime (Wojciechowski, Cellary, 2013), paremia autentišką, situacinį, tyrinėjimais grindžiamą mokymąsi (Yuen, Yaoyuneyong, Johnson, 2011; Cheng, Tsai, 2012), padeda kurti ir naudoti pridėtinę realybę ugdyme (Yilmaz, Kucuk, Goktas, 2017; Huang, Li, Fong, 2016). Todėl svarbu ieškoti būdų, kaip šios priemonės gali būti harmoningai (pasiekiant optimalios naudos ir nedarant žalos vaikui) integruojamos į ugdymo procesą.

² European Maturity model for Blended Education (EMBED 2017-2020). <https://embed.eadtu.eu/>

ACODE Benchmarks for Technology Enhanced Learning. <https://www.acode.edu.au/mod/resource/view.php?id=193>

Alarcón, R., Jiménez., E., de Vicente-Yagüe, M.I. (2020). Development and validation of the DIGIGLO, a tool for assessing the digital competence of educators. *British Journal of Educational Technology*. <https://doi.org/10.1111/bjet.12919>

Knox, J. (2019). What Does the ‘Postdigital’ Mean for Education? Three Critical Perspectives on the Digital, with Implications for Educational Research and Practice. *Postdigit Sci Educ* 1, 357–370 <https://doi.org/10.1007/s42438-019-00045-y>

DIGI-HE. A strategic reflection on digitalisation at european higher education institutions. European University Association (EUA). <https://eua.eu/101-projects/772-digi-he.html>

“The Bologna Open Recognition Declaration”(2016) . <https://www.openrecognition.org/bord/>

Įtraukties švietime tyrimai³

Naujų strateginių dokumentų bei jų įgyvendinimo nacionaliniu mastu kontekste, itin aktualūs yra edukologiniai tyrimai, orientuoti į vieną iš septyniolikos svarbiausių tarptautinių prioritetų - JT ketvirtąjį Darnios Raidos Tikslą (DRT4) - užtikrinti įtraukų, socialiai teisingą kokybišką ugdymą ir mokymąsi visą gyvenimą visiems. Šiam sisteminiam tikslui bei su juo susijusiems uždaviniais [4.5: iki 2030 <...> užtikrinti visuose švietimo lygmenyse vienodą prieinamumą visiems <...>, įskaitant pažeidžiamus, turinčius negalią asmenis <...>, pažeidžiamus vaikus pažeidžiamose situacijose; 4.A: sukurti ir atnaujinti švietimo ir ugdymo aplinkas, kurios užtikrintų saugų, nežeidžiantį, įtraukų ir veiksmingą mokymąsi visiems ir kiekvienam] įgyvendinti svarbūs moksliniai tyrimai, atliekami tiek edukologijos doktorantūros lygmeniu, stiprinant jaunųjų mokslininkų rengimą, tiek patyrusių mokslininkų, jiems jungiantis į nacionalines bei tarptautines tyrėjų grupes.

Tyrimų kryptys:

1. **Įtraukioji lyderystė švietimo sistemos transformacijoje.** Tik nedidelė dalis mokyklų vadovų Europoje demonstruoja tikrai įtraukią švietimo politiką. Daugumos jų įtraukiojo ugdymo samprata apsiriboja siauru pagalbos negalią arba kitų specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams organizavimu, bet ne vadovavimu aukštos kokybės teisingam ir nešališkam švietimui visiems ugdytiniams bendruomenėje (Europos specialiojo ir įtraukiojo ugdymo agentūra, 2019^a).
2. **Įtraukios švietimo politikos raidos tyrimai pažangiausių valstybių kontekste.** Nežiūrint į tai, kad įtraukusis ugdymas yra pripažįstamas kaip priemonė teisingesnei visuomenei sukurti, ekonominiame efektyvumui padidinti ir išugdyti kompetentingus, tolerantiškus ir savarankiškus piliečius būsimai visuomenei, vis dėl to nacionalinė ir vietos politika, nustatanti tam tikrus savo prioritetus ir idealus lemia skirtingą procesų raidą (Magnússon, Göransson, Lindqvist, 2019).
3. **Tautinių mažumų įtrauktis: tarp integracijos ir asimiliacijos.** Mūsų dienomis tautinių mažumų įtraukties samprata dažnai tapatinama su asimiliacijos reiškiniu, kuris prasiskverbia į politiką ir sukelia homogeniškos etninės-tautinės tapatybės iliuziją. Tačiau tokiu būdu pasiekta įtrauktis ir toliau kuria ir atkuria dezintegracijos dinamiką tiek individualiu, tiek kolektyviniu lygmenimis (Hinger, Schweitzer, 2020; Magazzini, 2020). Nesant sisteminės įtraukties politikos, susitelkus vien į ekonominės gerovės siekius, tautinė grupė gali gauti jiems nebūtinai paslaugas, o įtraukties efektas yra trumpalaikis (Kostka, 2015).
4. **Mokymosi sėkmės prielaidos įtraukiamame ugdyme.** Remiantis tyrimų rezultatais, rekomenduojama mokinių nesėkmių ir ankstyvo iškritimo iš mokyklos prevencijos klausimus spręsti įtraukiojo ugdymo įgyvendinimu (Europos specialiojo ir įtraukiojo ugdymo agentūra, 2019^b).
5. **Įgalinančios pagalbos kryptys įtraukiamame ugdyme.** Tyrimai rodo, jog specialiųjų poreikių turintys asmenys, kurių asmeninis naratyvas yra susiformavęs prioretizuojant sutrikimą ir sunkumus, labai sunkiai pajėgia jungtis į bendrą besimokančiųjų grupę bei pasinaudoti priemonių įvairove, galinčia padėti sumažinti mokymosi kliūtis (Nieminen, Valtteri Pesonen, 2020).

Vaikų, turinčių negalių ir / ar sutrikimų, įtraukties didinimas švietime

Šiuo metu Lietuvoje vis dar veikia net 44 mokyklos, skirtos specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams (t. y., specialiosios mokyklos) ir net 4962 mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių (SUP), vis dar yra ugdomi atskirose segregacinio tipo mokyklose arba klasėse (ŠVIS). JT Neįgaliųjų teisių komitetas, pateikdamas rekomendacijas dėl 24 Neįgaliųjų teisių konvencijos punkto įgyvendinimo (CRPD/C/GC/4, 2016), pabrėžia, kad su įtraukiojo ugdymo tikslu visiškai nesuderinamas yra negalių turinčių mokinių ugdymas segreguoto tipo institucijose, todėl Konvenciją pasirašiusios šalys privalo gerai apgalvoti ir strategiškai planuoti šių vaikų deinstitucionalizacijos procesą. Europos specialiojo ir inkluzinio ugdymo agentūros dokumentuose (2013) akcentuojama, kad svarbu tyrinėti ir vertinti kompleksiskai visą švietimo sistemą, nes įtraukiojo ugdymo

³ European Agency for Special Needs and Inclusive Education (2019a). Inclusive School Leadership: Exploring Policies Across Europe. (E. Óskarsdóttir, V. Donnelly and M. Turner-Cmucha, eds.). Odense, Denmark.

European Agency for Special Needs and Inclusive Education (2019b). Preventing School Failure: Examining the Potential of Inclusive Education Policies at System and Individual Levels. (A. Kefallinou, ed.). Odense, Denmark.

Hinger, S., & Schweitzer, R. (Eds.). (2020). Politics of (dis) integration. Springer Open.

Kostka, J. (2015). Implementation of Roma inclusion policies: Why defining the problem matters. *Social Inclusion*, 3(5), 78-89.

Magazzini, T. (2020). Integration as an essentially contested concept: Questioning the assumptions behind the National Roma Integration Strategies of Italy and Spain. In *Politics of (Dis) Integration* (pp. 41-59). Springer, Cham.

Magnússon, G., Göransson, K., & Lindqvist, G. (2019). Contextualizing inclusive education in educational policy: the case of Sweden. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 5(2), 67-77.

Nieminen, J. H., & Valtteri Pesonen, H. (2020). Taking Universal Design Back to Its Roots: Perspectives on Accessibility and Identity in Undergraduate Mathematics. *Education Sciences*, 10(1),12.

įgyvendinimas reikalauja tiek bendrojo ugdymo mokyklų, tiek specialiųjų mokyklų transformacijos. Tyrimais grindžiamos ugdymo inovacijos užtikrina visų įtraukimą ir tiesią galimybių tiltus (Mariage, 2019).

1. Tarptautinė tinklaveika ir partnerystė, stiprinant įtraukų švietimą ir pagalbos kokybę bei prieinamumą vaikams, turintiems negalių ir / ar sutrikimų;
2. Išteklių sistemų kūrimas bei tarpžinybinio bendradarbiavimo stiprinimas, siekiant užtikrinti reikalingų paslaugų ir pagalbos teikimą negalių turintiems vaikams, jų tėvams, pedagogams;
3. Įtraukiojo ugdymo strategijų veiksmingumas ir įrodymais grįstos praktikos;
4. Įtrauki specialioji pedagoginė pagalba kaip edukacinė inovacija: tarp universalumo ir specialumo.

Nurodytoje tyrimų tematikoje aktualu rengti jaunuosius mokslininkus per doktorantūros studijas, bei patyrusiems mokslininkams atlikti tyrimus dalyvaujant tarptautinėse mokslininkų grupėse; atliktų tyrimų pagrindu kurti inovatyvius pagalbos mokiniui modelius, įtraukties švietime prototipus.

Pagalba vaikams, turintiems kalbėjimo, kalbos ir komunikacijos sutrikimų, bei jos veiksmingumas

Pastarąjį dešimtmetį tarptautiniame kontekste itin aktualizuojami logopedinės pagalbos vaikams, turintiems įvairių kalbėjimo, kalbos ir komunikacijos sutrikimų, teikimo ir veiksmingumo klausimai. Naujausiuose tarptautiniuose logopedijos moksliniuose tyrimuose (ASHA), laikantis įrodymais grįstos praktikos koncepcijos, siekiama atskleisti kokios paslaugos, pagalbos modeliai, teoriniai požiūriai ir praktinės strategijos / terapijos yra veiksmingos, teikiant pagalbą įvairių kalbėjimo ir kalbos sutrikimų (garsų tarimo, sklاندus kalbėjimo, sakinės ir rašomosios kalbos ir kt.) turintiems vaikams.

Lietuvos moksliniuose tyrimuose dažniausiai analizuojami įvairūs logopedinės pagalbos aspektai: kalbėjimo ir kalbos sutrikimų atpažinimas, sutrikimų požymių raiška, teoriniai logopedinės pagalbos požiūriai bei sutrikimų įveikimo strategijos, bendradarbiavimu grįsta logopedo praktika. Tačiau stokojama tyrimų apie naujausias šiuolaikines tarptautines logopedų profesinės veiklos praktikas, sėkmingus logopedinės pagalbos modelius, teorinius požiūrius ir pagalbos kryptis bei veiksmingas, įrodymais grįstas, logopedinės pagalbos strategijas.

Dėl įvairių logopedų rengimo tradicijų (CPLOL, 2013), skirtingos logopedų patirties ir nacionalinės politikos sudėtinga apibendrinti ir identifikuoti veiksmingiausias logopedinės pagalbos praktikas, tačiau tarptautinės logopedinės pagalbos modelių, teorinių požiūrių ir/ar veiksmingų strategijų, teikiant pagalbą įvairių kalbėjimo ir kalbos sutrikimų turintiems vaikams, tyrimai, jų rezultatai ir diegimas būtini, rengiant logopedus bei kuriant moksliniais tyrimais grįstą ir inovatyvią švietimo pagalbos mokiniui sistemą, todėl svarbu skirti finansavimą doktorantūrai ir mokslininkų / jų grupių logopedinės pagalbos ir jos veiksmingumo tyrimams.

Autizmo spektro sutrikimą turinčių vaikų pažinimas, ugdymas bei gyvenimo kokybės gerinimas šeimos ir bendruomenės kontekste

Autizmo spektro sutrikimą (ASS) turinčių vaikų skaičius didėja visame pasaulyje. Lietuvoje ši tendencija taip pat akivaizdi. Pasaulinės sveikatos organizacijos vykdomos visuomenės sveikatos stebėsenos duomenimis, per pastarąjį dešimtmetį ASS turinčių asmenų skaičius daugumoje šalių išaugo iki 10 kartų. Autizmo ir raidos sutrikimų monitoringo asociacijos (ADDM) pateikiamais duomenimis, 2015 m. pasaulyje ASS nustatomas vidutiniškai 1 iš 68 vaikų. Autizmo spektro ir / ar elgesio ir emocijų sutrikimai neretai būna kompleksinio sutrikimo dalis. Autizmo ir / ar elgesio ir emocijų sutrikimų turinčių vaikų ugdymą, švietimo pagalbos teikimą jiems, jų tėvams, pedagogams, bei šių vaikų įtrauktį į bendrojo ugdymo sistemą sunkina tai, jog Lietuvoje šios srities specialistai iki šiol sistemingai nebuvo rengiami, trūksta mokslinių tyrimų, mokslo daktarų, tyrinėjančių autizmo spektro sutrikimų lauką. Aktualiausias autizmo spektro sutrikimų tyrimų tematikos tarptautiniu mastu yra šios:

1. Ankstyvasis ASS identifikavimas, ekologinis sisteminis įvertinimas, neurotechnologijų taikymas ir ankstyvoji intervencija:

Šios tematikos tyrimų svarbos akcentavimas siejamas su naujų žinių, susijusių su ASS etiologija, taikymu, parenkant ir įgyvendinti tinkamą intervenciją vaiko ir šeimos patiriamiems sunkumams įveikti (Damiano et al, 2014 ir kt.) .

2. Tarpdisciplininiai autizmo spektro sutrikimą turinčių vaikų tyrimai:

Dauguma vaikų, turinčių ASS, demonstruoja netipiškas reakcijas į multisensorinius stimulus. Tokios netipiškos reakcijos, dažnai būna susijusios su audiovizualiniais stimuli (pvz. kalbėjimu), įvairių kitų sensorinių stimulų apdorojimu, ir yra vertinamos kaip vaiko raidos trikdžiai. Šiame kontekste svarbūs specifiniai moksliniai tyrimai ir įrodymais grįstas mokymas, padedantis vaikams suvokti audiovizualinį kalbėjimą, integruoti kitus sensorinius stimulus (Feldman et al, 2020 ir kt.) .

3. Vaikų, turinčių ASS, lingvistinių ir kognityvinių gebėjimų sąsajos, svarbios ugdymui ir ugdymuisi:

Daugeliui vaikų, turinčių ASS, kyla žymių lingvistinių ir kognityvinių sunkumų, kurių esmė glūdi gebėjime nustatyti ryšius tarp sąvokų, procesų ir pan. Dėl to kyla mokymosi sunkumų (Moran et al, 2015 ir kt.) .

Autizmo spektro tyrimų tematikoje itin aktualu rengti jaunuosius mokslininkus per doktorantūros studijas, bei patyrusiems mokslininkams atlikti tyrimus dalyvaujant tarptautinėse mokslininkų grupėse; tyrimams atlikti bei inovacijoms kurti steigti laboratorijas; atliktų tyrimų pagrindu kurti inovatyvius pagalbos modelius.

Įtinklinanti edukologija sisteminiams pokyčiams⁴

1. **Įtinklinanti edukologija sisteminiams pokyčiams ir pozityviajai klasterystei.** Integruoto ugdymosi virtualizacija ir interaktyvizacija, remiantis besimokančiųjų pažinimu, įgalinimu, socialine interkomunikacija. Edukologijoje terminai apibrėžiami kaip universalūs. Universalas neapsiriboja laiku ar vieta. Švietimo ir mokymo sistemos turi būti analizuojama neatsiejamoms nuo praeities, tačiau taikomos visoms švietimo sistemoms dalims, įskaitant būsimas, ir ateities universalias socioedukacines industrijas, kurios turi būti apibrėžiamos kaip „lengvai įsisavinami įrankiai“, kurių objektas yra universalus ir nėra ribojamas laiku ar vieta. Edukologijos mokslo įtinklinamas į kitų mokslų tyrimų kryptis, kurios dirba arba gali dirbti švietimui. Tai yra – neuromokslai, socioedukacinė pagalba, psichologija; sveikata, vaiko teisės ir gerovė, komunikacija, vaikystės antropologija, sociologija ir socializacija, socialinė ekonomika, teisė ir politika; socialinių indikatorių mokslas; perėjimas iš švietimo sistemos į darbo rinką; lytiškumas ir švietimas; socialinė-regioninė nelygybė, negalės ir įtraukties studijos. Siekiant proveržio dalykų didaktikose, ugdymo mokslą reikia tampriai asocijuoti su gamtos ir technologijos mokslais bei su socialiniais-humanitariniais mokslais – istorija, kalbomis, menais.

Švietimo politikos ir švietimo sistemos kokybės tyrimai

1. **Švietimo politikos tyrimai.** Šie tyrimai susieti su mokymosi ir studijavimo pasiekimų matavimais, mokymo ir studijų rezultatų formulavimu, aktualių darbo rinkai ir strateginių (mokslo ir technikos pažangai) kompetentingumų nustatymu ir mokymo bei studijų tobulinimu jų paradigmoje. Šioje srityje atliekami tyrimai tiek pasauliniame, tiek Europiniame lygmenyje. Europoje jie net praktiškai įgyvendinami (Bolonijos procesas, European Qualification Framework ir t.t.).
2. **Karjeros projektavimo tyrimai.** Tai susiję su žmogiškųjų išteklių gerinimu kokybinėje (ne kiekybinėje) srityje. Šiuo metu tai labai aktualūs tyrimai pasaulyje ir Europoje. ES tokius tyrimus atlikinėja NICE (Network for Innovation in Career Guidance and Counselling in Europe). Jame dalyvauja visi Europos Sąjungos universitetai, kuriuose yra rengiami karjeros konsultantai. Jų tarpe ir VDU (mes turėjome tokią studijų programą magistrantūros – EQF 7 - lygmenyje). NICE parengė Europos akademinio rengimo kompetentingumo standartus karjeros konsultantams (1. NICE Handbook for the Academic Training of Career Guidance and Counselling Professionals, volume I, 2014 ir 2. European Competence Standards for the Academic Training of Career Practitioners, volume II, 2016). Karjeros projektavimo tyrimai ypač aktualūs efektyviau išnaudojant žmogiškąjį kapitalą, ypač mokyklose, kolegijose ir universitetuose, darbo rinkos įmonėse ir organizacijose.
3. **Šeimotyra.** Šeimotyra (šeimos, kaip valstybės ląstelės, stiprinimas, kurioje bręsta būsimas pilietis). Iš esmės žmogus kaip asmenybė susikonstruoja iki 3-5 metų. Šis konstravimas vyksta šeimoje (ugdymas yra aplinkos organizavimas). Tad ypač svarbu, kad ši išskirtinai svarbi aplinka būtų organizuojama kaip galima labiau pagrįstais moksliniais tyrimais. Jų šiuo metu labai trūksta. Pastebima šeimos erozija, vadinasi – asmenybės ugdymosi svarbiausių pradmenų erozija.

⁴ žr. <http://educology.iu.edu/universalSign.html>, Lan Je Life-Practice Educology– A Contemporary Chinese Theory of Education, Lit.: Gesche Pospiech, Bat-Sheva Eylon, Marisa Michelini. Mathematics in Physics Education, Springer, 2019.) Gesche Pospiech, Bat-Sheva Eylon, Marisa Michelini. Mathematics in Physics Education, Springer, 2019.

<https://www.weforum.org/agenda/2020/03/3-ways-coronavirus-is-reshaping-education-and-what-changes-might-be-here-to-stay/>

Kelly C. Margot, Todd Kettler. Teachers' perception of STEM integration and education: a systematic literature review, International Journal of STEM Education volume 6, Article number: 2 (2019)

<https://stemeducationjournal.springeropen.com/articles/10.1186/s40594-018-0151-2>

Frick, T. W. (2018). The theory of totally integrated education: TIE. In J. M. Spector, B. B. Lockee, and M. D. Childress (Eds.), Learning, Design, and Technology: An International Compendium of Theory, Research, Practice and Policy: Learning theory and the learning sciences (J. Elen, Section Ed.). Basel: Springer Nature Switzerland AG.

Frick, T. W. (2020, in press). Importance of educology for improving educational systems. In J. M. Spector, B. B. Lockee, and M. D. Childress (Eds.), Learning, Design, and Technology: An International Compendium of Theory, Research, Practice and Policy: Systems Thinking and Change (E. Kowch, Section Ed.).

Predicting education system outcomes: A scientific approach. In M. Simonson (Ed.), Proceedings of the Association for Educational Communication and Technology, Dallas, TX. Kakutani, M. (2019).

EDUKOLOGIJS TYRIMŲ INSTITUTO VEIKLOS KRYPTYS

Švietimo tyrimai suprantami kaip moksliniai „efektyvus“ mokymo priežasčių tyrimai. Vertybių ir filosofinių problemų aptarimas yra pasmerktas kaip nusileidimas į „ideologiją“. Tam prieštaraujama mokymo kaip fronezės samprata, kai švietimo tyrimai ir filosofija gali būti pageidautini, tačiau neturi tiesioginio ryšio su praktika. Edukologijos tyrimų instituto nuostata yra ta, kad abi šios nuomonės yra neteisingai suprantamos. Edukacinių tyrimų metu empiriniai klausimai yra antraeiliai, vertybės yra pagrindinės, kaip ir filosofinis mąstymas bei susivokimas yra pagrindinis edukologijos tyrimo krypties nustatymo vektorius. Edukologijos tyrimai atspindi pliuralistinę mokslininkų sampratą, įtvirtintą mokytojų ir mokinių / mokančiųjų ir besimokančiųjų praktinėje autonomijoje mokymosi ir mokymo praktikose.

Mokslinių tyrimų institutai pasaulyje yra beveik tiek pat įvairūs, kiek jų gaunami rezultatai. Pats terminas „institutas“ paprastai reiškia tęstinį dviejų ar daugiau asmenų bendradarbiavimą, norint atlikti vienokius ar kitokius tyrimus. Tačiau už šių minimalių sąlygų galimi nesuskaičiuojami variantai. Tyrimo institutas kaip toks yra naujas reiškinys, kuris atsirado arba jis išplito nuo XIX a. Mokslinių tyrimų institutai išaugo su idėja atlikti tyrimus ir, žinoma, tyrimai buvo atliekami šimtmečius, tačiau mintis, kad akademinės stipendijos turėtų būti derinamos su kūrybiniais tyrimais, paplito tik XIX amžiuje.

Edukologijos tyrimų institutai pasaulyje veikia tinklaveikos pagrindu, kai konkrečiose temų grupėse veikia mokslininkų komandos, o jose veikiama integruojant lyderystę ir lygiavertiškumą bei akademinį dialogą.

Analizuojant stipriausius pasaulio Edukologijos institutus, akivaizdus persidengimas tarp jų misijų, principų ir tyrimų temų.

Išanalizavus prestižinių edukologijos tyrimų institutų / centrų / mokyklų - Oksfordo, Kembridžo, Mančesterio (JK), Stanfordo (JAV), Stokholmo ir Gioteburgo (Švedija) - dokumentus, esminės jų charakteristikos yra šios:

Institutai neturi kietos struktūros ir veikia tinklaveikos pagrindu.

Edukologijos tyrimai yra tarpdisciplininiai.

Edukologijos mokslininkų grupės, dirbančios vienoje temoje, yra nuo 3 iki 5 (atitinkamai, prisijungia kitų disciplinų / mokslo sričių ir kryptų mokslininkai, esant poreikiui), tačiau prie jų pririšti magistrantai ir doktorantai, kurie vykdo tyrimus konkrečios tyrimų grupės temoje. Magistrantai ir doktorantai yra Back Office, kuris darbuoja ir projektuose, taip vysto tyrimų metodologijos kompetencijas, dirbant išryškėja potencialas - magistrantams siekti doktorantūros, doktorantams - formuoti akademinis ryšius universitete ir už jo ribų, formuojantis savo identitetą temoje, kurioje vykdo disertacinį tyrimą (ši koncepcija bus taikoma ETI, ŠA, VDU).

Mokslininkų grupių pavyzdžiai pagal temas -

Oksfordo universitetas - šešios mokslininkų grupės: i) **Taikomoji kalbotyra (Applied Linguistics)** apima dvikalbystę ir daugiakalbystę, anglų kalbą kaip papildomą kalbą, mokymąsi ne mokykloje, tarpkultūrinį bendravimą, kalbą ir tapatybę, kalbos politiką, kalbų mokymąsi ir mokymą, antrosios kalbos įgijimą, specialiuosius ugdymosi poreikius, kalbines žmogaus teises, teismo lingvistiką, tarptautinių studentų patirtis ir universiteto kultūrą. ii) **Ankstyvieji metai (Early years)** vykdo kiekybinius pedagoginės sąveikos tyrimus ir kokybinius suaugusiųjų ir vaikų santykių emocinių aspektų tyrimus, taip pat tyrimus apie ankstyvųjų metų ugdymo kokybę ir specialistų patirtį. iii) **Humanistinės perspektyvos (Humanistics perspectives)** sutelkia tyrėjus, kurie taiko įvairias humanistines metodikas (istorinę, filosofinę, literatūrinę, antropologinę, vaizdinę ir meninę). iv) Įtrauktis ir gerovė (Inclusion and wellbeing) kritiškai tiria politiką, pedagogiką ir praktiką, susijusią su „pažeidžiamų“, „marginalizuotų“ ar „atstumtų“ vaikų ir jaunimo švietimo patirtimi. v) **Politika, partnerystė ir lyderystė (politics, partnership and leadership)** susiję su besikeičiančia švietimo politikos darbotvarke, naujais santykiais, kurie užmezgami keičiantis mokyklai, vykstant tolesniam mokymuisi ir universitetų partnerystei, ir randantis švietimo lyderystės rūšims, reikalingoms spręsti XXI amžiaus iššūkius. vi) **Mokslas, technologijos, inžinerija ir matematika (STEAM) (Science, technology, Engineering and Mathematics):** mokymasis ir pedagogika plėtojami sutelkiant dėmesį į STEM dalykus ir integruoja meną ir dizainą, skatindami intelektualinį ir kūrybinį potencialą visuose dalykuose - susijusius su mokymusi ir pedagogika įvairiuose mokymo programų dalykuose.

Kembridžo universitetas - trys centrai: i) **LYGLAVERTĖS PRIEIGOS IR MOKYMOŠI TYRIMAI (RESEARCH FOR EQUITABLE ACCESS AND LEARNING)**. Švietimas yra socialinės pertvarkos esmė. Tai yra pagrindinė žmogaus teisė ir ji gali sumažinti skurdą, suteikti moterims daugiau galimybių, pagerinti sveikatą ir paskatinti ekonomikos augimą. Tačiau kai kuriuose skurdžiausiuose pasaulio kraštuose daugeliui vaikų ir jaunimo netenkama geros kokybės švietimo ir jiems neleidžiama mokytis bei išnaudoti savo galimybių. Lygybės ir mokymosi tyrimų (REAL) centras inicijuoja mokslinius tyrimus, kaip įveikti švietimo kliūtis, tokias kaip skurdas, lytis, etninė priklausomybė, kalba ir negalia, ir skatina švietimą kaip integracinio augimo ir tvaraus vystymosi variklį. ii) **PEDAL CENTRAS**. Tai žaidimų švietimo, tobulinimo ir mokymosi tyrimų centras. Mes atliekame akademinis žaidimų vaidmens vaikų gyvenime tyrimus, siekdami informuoti apie platesnę praktiką ir politiką. INtegruojama edukologija ir psichologija. Steigėjas - LEGO fondas. iii) **VAIKŲ LITERATŪROS TYRIMŲ CENTRAS (Centre for Research in Children's Literature)**. Kembridžo vaikų literatūros ir kultūros tyrimai yra daugialypiai ir paliečia kiekvieną vaikų ir jaunimo gyvenimo aspektą, tiriant, kas

yra vaikų literatūra ir koks jos vaidmuo vaikų ir jaunimo intelektualiniame, emociniame ir socialiniame vystymesi. Kembriđzo vaikų literatūros tyrimų centrą bendrai finansuoja Edukologijos fakultetas ir Homertono koledžas.

Kembriđzo universitetas - septynios tyrimų grupės: i) **MENAI IR KŪRYBIŠKUMAS (Arts and Creativities)**. Įneša gyvybiškai svarbių vizijų į šiandienines diskusijas apie meno vaidmenį ir skirtingas jų įtraukimo formas švietime. Menas ir kūrybiškumas yra tarpdalykinė ir tarpdisciplininė mokslinių tyrimų bendruomenė, kurios nariai įneša gyvybiškai svarbių vizijų į šiandienines diskusijas apie tai, kas unikaliai formuoja meno vaidmenį ir skirtingas jų įsitraukimo formas ir autorystę (kūrybiškumą) visuomenėje, švietime, darbe ir gamtoje. Mūsų mokslininkai užsiima menų, skaitmeninių ir vaizdinių tyrimų metodų ir afektyvių metodikų bei pedagogikos pertvarkymu, o kiti taiko pomirtinę, keistuolių teoriją, sociologines ir kultūrines teorijas, naudodami difrakcinius ir performansais pagrįstus požiūrius į kūrybiškumo tyrimus. Tai vykdoma įvairiomis aplinkybėmis ir kontekstuose, įskaitant visus švietimo, pramonės, jaunimo menų ir humanitarinių mokslų, kultūros ir įvairių bendruomenių lygmenis. ii) **Švietimo dialogo tyrimai / Cambridge Educational Dialogue Research**. Dialogu grįsto švietimo teorijos, metodologijos ir praktikos vystymas / Developing Dialogic Education Theory, Methodology and Practice. Tikslas yra įtvirtinti ir išplėsti švietimo dialogo tyrimų tyrimus, apimant įvairias disciplinas ir kontekstus, siekiant išplėsti švietimo dialogo potencialą visais švietimo lygmenimis ir turėti įtakos teorijai, politikai ir praktikai. Grupės nariai atstovauja daugeliui kolegų, sutelktų bendru interesu į dialoginį ugdymą. Grupė siekia skatinti bendradarbiavimą ir plėtoti gebėjimus visais lygmenimis, daugiausia dėmesio skiriant antrosios pakopos studijų studentų ir ankstyvosios karjeros darbuotojų palaikymui. Tyrimų grupė užmezga ryšius su vyresniais šios srities mokslo darbuotojais ir praktikais visame pasaulyje ir jau turi daug žinomų tarptautinių bendradarbių. Pagrindinis jo prioritetas yra sukurti palankią aplinką kuriant ir dalijantis aukštos kokybės moksliniais tyrimais, kurie formuos švietimo ateitį. Grupė turi penkias tarpusavyje susijusias tyrimų kryptis, kurios remiasi dabartiniu Edukologijos fakulteto įdirbiu svarstant šiuolaikines su dialoginiu ugdymu susijusias temas. Atliekami tyrimai apima kiekvieną švietimo lygį nuo ankstyvųjų metų iki aukštojo mokslo, profesinius dialogus ir kitokį dialogą už klasės ribų. iii) **Kultūra, politika ir globalus teisingumas / Culture, Politics and Global Justice**. Grupė tiria švietimo ir nelygybės erdvinę, laiko ir kultūrinę politiką, ypač susijusią su valstybių, rinkų ir institucijų formavimusi bei subjektyvumo formavimu. iv) **Antrosios kalbos ugdymas / Second Language Education**. Kalbinė įvairovė yra vienas iš apibrėžiančių šiuolaikinės visuomenės bruožų, o kalbinio švietimo tyrimų uždavinys yra suprasti šios demografinės realybės kompleksinį poveikį švietimui ir socialiniams rezultatams bei procesams. Antrosios kalbos mokymo grupė specializuojasi tiriant įvairias teorines, empirines, politikos ir praktikos temas daugiakalbystės bei švietimo tema. Grupė skiria tarpdisciplininį dėmesį kalbų mokymuisi, remdamasi socialinių mokslų ir taikomosios kalbotyros perspektyvomis. „Antroji kalba“ aiškinama įtraukiančiai, kalbant apie dvikalbystės, anglų kalbos kaip papildomos kalbos, užsienio kalbos ir bendruomenės / paveldo kalbos mokymosi kontekstus. v) **Gamtos mokslų, technologijų, in-žinerikos, matematikos (STEM) švietimo tyrimai**. Gamtos, technologijų ir matematikos švietimas ir toliau yra pasaulio dėmesio centre. Yra daugybė iniciatyvų ugdyti daugiau jaunų žmonių įgūdžių šiose srityse, didinti susijusių įgūdžių atstovavimą ir remti ekonomikos augimą. Mokslo, technologijų ir matematikos švietimo tyrimų grupė yra kritinių įrodymų bazė ir mokslinių tyrimų informacija paremta rekomendacija, kuri padeda maksimaliai aktyvinti šių dalykų mokymą ir mokymąsi. Tyrimų grupė siekia spręsti švietimo problemas ir informuoti tiek apie mokymą, tiek apie praktiką, kad daugiau jaunų žmonių galėtų klestėti šiuose dalykuose, patirti ir mėgautis pranašumais, kurie suteikia stipresnį jų supratimą, ir siekti su šiais dalykais susijusios karjeros. Tai papildo mūsų misiją prisidėti prie mokslininkų diskusijų ir paremti teorinę pažangą mokslo, technologijų ir matematikos švietimo srityse. Grupę sudaro dvi subgrupės - Mokslo ir technologijų švietimo tyrimai (Science and Technology Education research) bei Matematikos ugdymo tyrimai (MAthematics Education Research). vi) **Psichologijos, švietimo ir mokymosi studijos / Psychology, Education and Learning Studies**. Kembriđzo universiteto Psichologijos, švietimo ir mokymosi tyrimų grupės misija yra atlikti tyrimus, kurie prisidėtų prie žmogaus mokymosi ir tobulėjimo supratimo ir tobulinimo. Mes domimės visais amžiaus tarpsniais ir švietimo etapais, taip pat kitomis formaliomis ir neformaliomis aplinkybėmis. Mūsų dėmesys sutelktas į psichologinius mechanizmus ir procesus, tačiau mes atstovaujame tarpdisciplininę perspektyvą ir bendradarbiaujame su įvairių mokslo sričių tyrėjais vykdydami savo tyrimų projektus. vii) **Gerovė ir specialių interesų grupių įtrauktis / Wellbeing and Inclusion Special Interest Group**. Veikia specialiųjų interesų grupė, kuri daugiausia dėmesio skiria moksliniams tyrimams, kuriuose sprendžiami sudėtingi klausimai, susiję su gerove ir įtrauktimi, kuria siekiama formuoti tvirtus mokslinių tyrimų metodus, kurie greičiausiai peržengs drausmės ribas ir padės rasti išvadas, kurios turės reikšmingą ir ilgalaikį poveikį vaikų ir suaugusiųjų švietimo ir socialinio gyvenimo patirčiai. Ši grupė taiko tarpdisciplininį požiūrį ir įtraukia psichologijos, sociologijos, plėtros ir filosofijos atstovus kartu su edukologais.

Stenfordo universitetas - penki centrai: i) **AAA Lab**. The AAA laboratorija yra skirta suprasti būdus, kaip technologijos gali palengvinti mokymą/si. Laboratorijoje persidengia kognityvūs mokslai,

edukologija, kompiuterija, vertinant ir stiprinant mokymąsi individualiame, koskultūriniame ir technologiame kontekstuose. ii) **Švietimo politikos analizės centras / Center for Education Policy Analysis.** Švietimo politikos analizės centras vienija žinomus nacionalinius mokslininkus iš viso Stanfordo, siekiant atlikti kokybiškus mokslinius tyrimus, reikalingus prasmingai paveikti švietimo politiką. Sutelkdama dėmesį į kritinius klausimus, tiesiogiai susijusius su mokytojais, mokyklų vadovais ir sprendimų priėmėjais, centras siekia pagerinti visų mokinių švietimą. iii) **Paramos mokymo tobulinimui centras / Center to Support Excellence in Teaching.** Mokymo kompetencijos palaikymo centras sujungia empirinius įrodymus ir patirtį klasėje, kad nustatytų, patikrintų ir pasidalintų efektyviausiais mokymo būdais. DREME grupė (ankstyvosios matematikos ugdymo plėtra ir tyrimai) vienija mokslininkų tinklą visoje šalyje, kad pažengtų ankstyvosios matematikos tyrimų srityje ir pagerintų mažų vaikų galimybes tobulinti matematikos įgūdžius. DREME pagrindinis dėmesys skiriamas matematikai nuo gimimo iki aštuonerių metų, daugiausia dėmesio skiriant ikimokyklinio amžiaus vaikams. Turėdamas naujų įrodymų apie ankstyvųjų matematikos įgūdžių svarbą, DREME tinklas siekia pateikti įrodymais pagrįstus tyrimus ir novatoriškus išteklius, kad jauni vaikai būtų nukreipti į akademinis pasiekimus ir viso gyvenimo sėkmę. iv) **Stanfordo vertinimo, mokymosi ir lygybės centras / Stanford Center for Assessment, Learning, and Equity.** Centras (SCALE), anksčiau susijęs su mokyklų pertvarkymo tinklu Stanfordo universitete, teikia technines konsultacijas ir paramą mokykloms ir rajonams, įsipareigojusiems atlikti rezultatais pagrįstą vertinimą kaip daugialypės priemonės dalį. Centras sprendžia švietimo galimybių, prieinamumo, teisingumo ir įvairovės klausimus JAV ir tarptautiniu mastu, įtraukia dėstytojus iš viso Stanfordo ir kitų universitetų dirbti pagal bendrą tyrimų, politikos analizės, švietimo praktikos ir idėjų sklaidos darbotvarkę, siekiant pagerinti švietimo kokybę ir lygybę nuo ankstyvos vaikystės iki kolegijos. v) **Stanfordo paauglystės centras / Stanford Center on Adolescence.** Stanfordo paauglystės centre atliekami tyrimai ir absolventų mokymai, tiriant paauglių raidą. Centras propaguoja visų jaunų žmonių, augančių šiandieniniame pasaulyje, charakterį ir kompetenciją, teikia patarimus auklėjimui, geresnei švietimo praktikai ir jaunimo ugdymui įvairiausiose bendruomenėse.

Stanfordo aukštojo mokslo tyrimų institutas / Stanford Institute for Higher Education Research. Stanfordo aukštojo mokslo tyrimų institute vykdomi tyrimai remiami mokslinių tyrimų projektais, kuriuose nagrinėjami šiuolaikiniai aukštojo mokslo planavimo ir politikos klausimai iš daugybės analitinių perspektyvų, įskaitant socialinių mokslininkų ir politikos auditorijų JAV ir užsienyje. Daugiadisciplinė dėstytojų ir magistrantų grupė yra įsikūrusi aukštojoje švietimo mokykloje ir bendrauja su kolegomis visame universitete. Tai yra universiteto finansuojamas tyrimų institutas, kuriame universitetas inicijuoja projektus ir tyrimų programas, skirtas šiuolaikinių aukštojo mokslo problemų studijavimui nuo 1989. Tiriami klausimai susiję su sisteminių pokyčių dinamika, politika ir praktikomis, produktyvumu, atskaitomybe, prieinamumu, stratifikacija, -inių kaita ir lyderystės vystymu įvairiose kartose. Instituto tyrimų grupių dvi temos: i) Stanfordo istorinio ugdymo grupė / Stanford History Education Group. SHEG yra daugelio žmonių bendradarbiavimas: visą darbo dieną dirbantys darbuotojai, magistrantai doktorantai, praktikuojantys mokytojai ir bakalauro laipsnio savanoriai bei praktikantai. SHEG remia nuolatinę tyrimų grupę, skirtą studentams visame universitete, besidominčius istorijos dėstymo ir mokymosi klausimais. Taip pat priimame kviestinius mokslininkus, kurių darbe sprendžiami istorinio supratimo ir istorijos švietimo klausimai. ii) Socialiniai mokslai, humanitarika ir tarpdisciplininės politikos studijos švietime / Social Sciences, Humanities, and Interdisciplinary Policy Studies in Education (SHIPS). Ši tyrimų grupė tiesiogiai susijusi su doktorantūros studijomis ir atveria doktorantams galimybes vykdyti edukologijos tyrimus derinant dvi pasirinktas nuostatas. Viena nuostata reiškia, kad vystoma ekspertizė disciplininėje tradicijoje, t.y. edukologijoje (socialiniai mokslai), antropologijoje, ekonomikoje, istorijoje, lingvistikoje, organizacinėse studijose, filosofijoje ir sociologijoje. Kita nuostata reiškia, kad vystoma ekspertizė plačioji ekspertizė švietime - švietimo politika, aukštasis mokslas, tarptautinė lyginamoji edukologija, švietimo didieji duomenys.

Stanfordo universitetas - Švietimo politikos analizės centras / CENTER FOR EDUCATION POLICY ANALYSIS. Temos: i) Neturtas ir nelygybė / Poverty and inequality; ii) federalinė ir valstybės švietimo politika / Federal and State Education Policy. iii) Mokymo ir lyderystės efektyvumas / Teaching and Leadership Effectiveness . iv) technologinės inovacijos švietime / Technological Innovation in Education

Stokholmas - Švedijos švietimo tyrimų institutas / The Swedish Institute for Educational Research. Švedijos švietimo tyrimų institutas yra vyriausybinių agentūra, padedanti mokytojams ir kitiems ikimokyklinių, pradinė / vidurinių mokyklų ir suaugusiųjų švietimo specialistams suteikti patikimas sąlygas planuoti, vykdyti ir įvertinti mokymo procesą, remiant darbo metodus ir praktiką, remiantis tvirtu moksliniu pagrindu. Švedijos švietimo tyrimų instituto tikslas yra skatinti mokinių ir studentų mokymąsi bei tobulėjimą bei gerinti jų mokymosi rezultatus.

Gotheburgo universitetas - švietimo tyrimų grupė. Švietimo tyrimuose daugiausia dėmesio skiriama mokymo metodų ir tyrimų temų kūrimo galimybių analizei, atsižvelgiant į švietimo įstaigą ir visuomenės poreikius. Mokytojai, studijuodami magistratūroje ir doktorantūroje, atlieka švietimo tyrimus, kad nuspręstų, kokius

pokyčius įgyvendinti šalių ar regionų švietimo politikoje. Švietimo tyrimai yra pagrindinis veiksnys, keičiantis mūsų mokymą, kai visuomenė vystosi.

EDUKOLOGIJOS TYRIMŲ INSTITUTAS (ETI)

Tikslas: vykdyti pažangius edukologijos mokslo tyrimus bei edukaciją ir konsultavimą mokslo tyrimų pagrindu, publikuoti nacionaliniu ir tarptautiniu mastu prasmingus ir vertingus mokslo leidinius atstovaujant Vytauto Didžiojo universitetą ir Lietuvą, keliant edukologijos mokslo reputaciją Lietuvoje ir pasaulyje bei tyrimais prisidedant prie švietimo kokybės, prieinamumo, atsivėrimo inovacijoms ir kaitai, kaip aukščiausio visuomenės gėrio.

Veiklos. ETI yra institucija, vykdanči edukologijos mokslo tyrimus bei mokslo tyrimų įrodymais grįstą edukaciją ir konsultavimą švietimo sektoriuje, apimančiame visus mokymosi lygmenis bei mokymąsi visą gyvenimą. ETI vykdo pažangiausiomis metodologijomis grįstus muktidisciplininius švietimo tyrimus, jų pagrindu rengia mokslinių kompetencijų plėtros edukacines programas ir seminarus ir teikia novatoriškas konsultavimo paslaugas mokslo tyrimų klausimais švietimo srityje. ETI veikia bendradarbiaujant su VDU ŠA mokslininkais ir įvairiais tyrėjų tinklais Lietuvoje bei pasaulyje, perimdami pažangiausias mokslo tyrimų metodologijos patirtis ir dalydamiesi turima ekspertine patirtimi. ETI veikiančios mokslininkų grupės leidžia teikti puikias tyrimų, konsultavimo ir edukacijos paslaugas įvairiais švietimo srities klausimais, kurie susiję su švietimo mokslo ir praktikos partnerystės bei partnerių poreikiais. ETI mokslininkai konsultuoja kolegas bakalaurantus ir magistrantus rengiamų tyrimų metodologijos klausimais, išlaikant akademinės etikos principus, t.y. esant studento / es ir jo / s vadovo / es konsensus / akademinį dialogą grįstam poreikiui.

Tyrimai institute organizuojami aplink tyrimų temų mokslininkų grupes. Šios grupės suburia instituto mokslo darbuotojus ir mokslininkų, turinčių panašių interesų, dėmesį iš ŠA, kitų VDU padalinių ir kitų institucijų, organizacijų, įmonių už VDU ribų, sutelkiant dėmesį į tam tikras švietimo tyrimų sritis, rengiant projektus, vykdančią bendrą veiklą ir dalijantis patirtimi. Mokslo temų tyrimų grupės yra didelės, pavyzdinės mokslinių tyrimų struktūros, turinčios savo autentišką veiklos organizaciją ir identitetą, palaikančios aukštą akademinę reputaciją, kuri suvokia didelį visuomenės dėmesį bei atsakomybę prieš visuomenę, ir vykdančios plataus masto mokslo projektus.

Doktorantūra yra ETI puoselėjama vertybė, kuri vystoma, plėtojama ir palaikoma ŠA mokslininkų atliekamų tyrimų bei ekspertizės. ŠA mokslininkai yra doktorantų mokslo vadovai ir / ar formalieji mokslo konsultantai. Doktorantai yra ETI visaverčiai tyrėjai, inicijuojantys mokslo projektus ir juose dirbantys visaverčiais mokslo komandos nariais. Doktorantų vykdomų disertacinių tyrimų temos dera su viena iš ETI veikiančių mokslo grupių temų, todėl doktorantai turi galimybes dalyvauti ETI įvairialypėse veiklose, veikdami kaip tyrėjai ir konkrečiose mokslo temų grupėse. Todėl sudaromos prielaidos parengti aukštos mokslo kokybės disertacijas, kurios yra autentiški mokslo kūriniai, o disertacinių tyrimų pagrindu parengiamos aukščiausio lygmens publikacijos tarptautinėje mokslo erdvėje.

Struktūra. ETI sudaro gyvybinga, įtrauki mokslininkų bendruomenė. Aštuonios **mokslo temų tyrimų grupės** apima įvairias edukologijos mokslo temas, kurios atspindi esmines sritis nuo ankstyvųjų metų iki aukštojo mokslo, iki profesijos pasirinkimo ir jos kaitos bei mokymosi visą gyvenimą. Šiame kontekste išlieka svarbiu komponentu modernios šiuolaikinės mokslo tyrimų ir edukacinės praktikos metodologijos, kurios užtikrina edukologijos mokslo rezultatų tinkamumą ir patikimumą. Pripažinti mokslininkai dirba kartu su praktikais tyrėjais ir doktorantais aplinkoje, skatinančioje bendradarbiavimą ir kritinį dialogą. Mes dirbame taikydami turtingas disciplinines-didaktines ir metodologines švietimo tyrimų tradicijas, įskaitant humanitarinius, socialinius, gyvybės, gamtos, informatikos ir sveikatos mokslus. Finansavimą gauname iš universiteto, neuniversitetinių įvairių organizacijų, verslo įmonių, įskaitant mokslinių tyrimų tarybas, vyriausybės departamentus, tarptautines agentūras ir labdaros organizacijas ir kt.

Mokslo temų grupės yra aštuonios, apimančios konkrečius turinius:

1. Didieji švietimo duomenys, STEM ir medijos / Educational big data, STEM and media.
2. Meninis ugdymas (šokiai, drama, muzika) ir kūrybiškumas / Arts in education (dance, drama, music) and creativity.
3. Neuromokslais grįstas mokymasis ir sveikatos ugdymas
4. Švietimo pagalba, įtrauktis ir gerovė / Educational assistance, inclusion and wellbeing.
5. Švietimo sistemos, vadyba ir politika / Educational systems, management and politics.
6. Dialogu grįstas švietimas ir tarpkultūrinės studijos / Dialogic education and intercultural studies.
7. Modernios švietimo tyrimų ir praktikos metodologijos / Modern methodologies of educational research and practice.
8. Tyrimų įrodymais grįsta edukacija, ir konsultavimas / Research-based education and counseling.

Pirmos, antros ir trečios mokslo temų grupės mokslo tyrimų veiklas vienija šios kryptys - STEAM, mokymosi tinklų analize, priešastiniais mokymosi eksperimentais, mokymosi elgsenos kaita.

Ketvirtos mokslo temų grupės mokslo tyrimų kryptys yra socioedukacija ir specialusis ugdymas bei vertybinis ugdymas.

Penktos mokslo temų grupės mokslo tyrimų kryptys yra iki-, prieš- ir pradinis mokyklinis ugdymas, profesinis mokymas ir rengimas, aukštasis mokslas, mokymasis visą gyvenimą.

Šeštos mokslo temos grupės tyrimų kryptys orientuotos į literatūrinį ugdymą, antrosios kalbos mokymąsi, tarpkultūrinį mokymąsi ir ugdymą ir tarptautinę lyginamąją edukologiją.

Septintos mokslo temos grupės tyrimų kryptys yra šios: tyrimų metodologijų integravimas / dermė, mokymo/si didaktika ir dalykinis ugdymas.

Aštuntoji grupės yra mokslo produkcijos grupė, kuri koordinuos mokslo produkcijos gavybą, jos kokybę, leidybą, organizuos intelektualinius produktus - renginius.

Septintoji ir aštuntoji mokslo temų grupė koordinuos ir doktorantūros kokybę.

Mokslo temos, kurias atstovauja mokslininkų grupės inovatyvios ir atliepiančios pažangias edukologijos mokslo tyrimų tendencijas Europoje ir pasaulyje, todėl jos yra multidisciplininės, tačiau švietimo idėjos, konceptai, konstruktai išlieka vyraujantys.

Mokslo temų tyrimų grupių kryptys susiję ir su esamais ŠA mokslo klasteriais bei ŠA struktūriniais padaliniais, o ir su VDU struktūromis, nes edukologija, kaip mokslo kryptis, nepajėgi viena pati aptarnauti švietimo tyrimų objektų, todėl mokslininkų sutelktis iš įvairių padalinių ir struktūrų yra ir bus ETI mokslo tyrimų stiprybė.

Mokslo temų tyrimų grupių vadovai⁵:

1. Didieji švietimo duomenys, STEM ir medijos / Educational big data, STEM and media. Meninis ugdymas (šokiai, drama, muzika) ir kūrybiškumas / Arts in education (dance, drama, music) and creativity.
2. Neuromokslais grįstas mokymasis ir sveikatos ugdymas.
3. Švietimo pagalba, įtrauktis ir gerovė / Educational assistance, inclusion and wellbeing.
4. Švietimo sistemos, vadyba ir politika / Educational systems, management and politics.
5. Dialogu grįstas švietimas ir tarpkultūrinės studijos / Dialogic education and intercultural studies.
6. Modernios švietimo tyrimų ir praktikos metodologijos / Modern methodologies of educational research and practice.
7. Tyrimų įrodymais grįsta edukacija ir konsultavimas / Research-based education and counseling.

1 lentelė. Švietimo akademijos (ŠA) Edukologijos tyrimų instituto (ETI) struktūra ir ryšiai su ŠA struktūriniais padaliniais ir mokslo klasteriais bei su VDU akademiniiais padaliniais

Mokslo temų tyrimų grupės							
I. Didieji švietimo duomenys , STEM ir medijos / Educational big data, STEM and media	II. Meninis ugdymas (šokiai, drama, muzika) ir kūrybiškumas / Arts in education (dance, drama, music) and creativity	III. Neuromokslais grįstas mokymasis ir sveikatos ugdymas	IV. Švietimo pagalba, įtrauktis ir gerovė / Educational assistance, inclusion and wellbeing	V. Švietimo sistemos, vadyba ir politika / Educational systems, management and politics	VI. Dialogu grįstas švietimas ir tarpkultūrinės studijos / Dialogic education and intercultural studies	VII. Modernios švietimo tyrimų ir praktikos metodologijos / Modern methodologies of educational research and practice	VIII. Tyrimų įrodymais grįsta edukacija, ir konsultavimas / Research-based education and counseling
Tyrimų kryptys temose							

⁵ Paminėti vadovai reiškia, kad su jais diskutuota ETI veiklos klausimus ir konkrečios temos tyrimų grupės klausimu.

Mokslo temų tyrimų grupės							
I. Didieji švietimo duomenys, STEM ir medijos / Educational big data, STEM and media	II. Meninis ugdymas (šokiai, drama, muzika) ir kūrybiškumas / Arts in education (dance, drama, music) and creativity	III. Neuromokslais grįstas mokymasis ir sveikatos ugdymas	IV. Švietimo pagalba, įtrauktis ir gerovė / Educational assistance, inclusion and wellbeing	V. Švietimo sistemos, vadyba ir politika / Educational systems, management and politics	VI. Dialogu grįstas švietimas ir tarpkultūrinės studijos / Dialogic education and intercultural studies	VII. Modernios švietimo tyrimų ir praktikos metodologijos / Modern methodologies of educational research and practice	VIII. Tyrimų įrodymais grįsta edukacija, ir konsultavimas / Research-based education and counseling
<p>STEAM Mokymosi tinklų analizė / Analysis of learning networks Priežastiniai mokymosi eksperimentai / Causal experiments of learning Mokymosi elgsenos kaita / Changes in learning behaviour</p>			<p>Socioedukacija ir specialusis ugdymas / Socioeducation and special education Vertybinių ugdymas / Moral education</p>	<p>Iki, prieš ir pradinis mokyklinis ugdymas / Pre-school education Profesinis mokymas ir rengimas / Vocational teaching and training Aukštasis mokslas / Higher education Mokymasis visą gyvenimą / Life-long learning</p>	<p>Literatūrinis ugdymas / Literature education Antrosios kalbos mokymasis / Second language learning Tarpkultūrinis mokymasis ir ugdymas / Intercultural learning and education Tarptautinė lyginamoji edukologija / International comparative education</p>	<p>Tyrimų metodologijų integravimas / Learning methodology / didactics Dalykinis ugdymas / Subject education</p>	<p>Metodologinės mokslo monografijos Vadovėliai tyrimų metodologijos klausimais Tyrimų pagrindu suformuoti mokymai ir konsultavimas Metodologiniai seminarai</p>
<p>Vienijančios tyrimų grupės kryptys: 1. Ugdymo turinio / curriculum studijos / Curricula studies 2. Įrodymais grįsto mokymo tyrimai / Evidence based teaching research</p>							
DOKTORANTŪRA: TYRIMAI TYRIMŲ TEMOSE							
Ryšys su mokslo klasteriais ŠA							

Mokslo temų tyrimų grupės							
I. Didieji švietimo duomenys, STEM ir medijos / Education al big data, STEM and media	II. Meninis ugdymas (šokiai, drama, muzika) ir kūrybiškas / Arts in education (dance, drama, music) and creativity	III. Neuromokslais grįstas mokymasis ir sveikatos ugdymas	IV. Švietimo pagalba, įtrauktis ir gerovė / Education al assistance, inclusion and wellbeing	V. Švietimo sistemos, vadyba ir politika / Education al systems, management and politics	VI. Dialogu grįstas švietimas ir tarpkultūrinės studijos / Dialogic education and intercultural studies	VII. Modernios švietimo tyrimų ir praktikos metodologijos / Modern methodologies of educational research and practice	VIII. Tyrimų įrodymais grįsta edukacija, ir konsultavimas / Research-based education and counseling
1. Klasteris <i>Išmaniosios technologijos ir medžiagos taikomojoje fizikoje (vadovas doc. dr. R. Bareikis) (gamtos ir technologijos mokslai)</i>		1. Transformuojantys edukaciniai tyrimai (vadovė prof. dr. A. Galkienė); 2. Sumani oji edukacija: pasitikėjimo grįsta klasterystė (vadovė prof. dr. G. Kvieskienė); (socialiniai mokslai)			1. Lietuvos tautinių mažumų kalbiniai ir kultūriniai kontaktai (vadovas doc. dr. Irena Maisot); 2. Lietuvos ir kitų literatūrų sąveika (vadovė doc. dr. Žydrone Kolevinskienė); (HUMANITARINIAI MOKSLAI)	1. Didaktikos tyrimai (vadovė prof. dr. Daiva Jakavonytė-Staškuvienė) (socialiniai mokslai)	
<i>Mokymosi visą gyvenimą klasteris</i>							
Ryšys su ŠA struktūra							
ŠA: Mokytojų rengimo institutas: modernių didaktikų katedra	ŠA: Mažųjų akademija Tarptautinis Lietuvos-Izraelio gabių vaikų centras	ŠA: Mokytojų rengimo institutas: Specialiosios pedagoginės pagalbos katedra	ŠA: Mokytojų rengimo institutas: Iki mokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo katedra; Švietimo vadybos ir profesinio rengimo katedra	ŠA: Tautinių mažumų švietimo centras Lietuvių kalbos ir tarptautinių programų centras	ŠA: Mokytojų rengimo institutas: modernių didaktikų katedra	ŠA: Mokytojų rengimo institutas Profesinio tobulinimo institutas	
ŠA: Konferencijų organizavimo grupė							
Ryšys su VDU fakultetais / akademiniais padaliniais							

Mokslo temų tyrimų grupės

I. Didieji švietimo duomenys, STEM ir medijos / Education al big data, STEM and media	II. Meninis ugdymas (šokiai, drama, muzika) ir kūrybiškumas / Arts in education (dance, drama, music) and creativity	III. Neuromokslais grįstas mokymasis ir sveikatos ugdymas	IV. Švietimo pagalba, įtrauktis ir gerovė / Education al assistance, inclusion and wellbeing	V. Švietimo sistemos, vadyba ir politika / Education al systems, management and politics	VI. Dialogu grįstas švietimas ir tarpkultūrinės studijos / Dialogic education and intercultural studies	VII. Modernios švietimo tyrimų ir praktikos metodologijos / Modern methodologies of educational research and practice	VIII. Tyrimų įrodymais grįsta edukacija, ir konsultavimas / Research-based education and counseling
Gamtos mokslų fakultetas Informatikos fakultetas Politikos mokslų ir diplomatijos fakultetas Socialinių mokslų fakultetas Inovatyvių studijų institutas Menų fakultetas Muzikos akademija Žemės ūkio akademija			Socialinių mokslų fakultetas Teisės fakultetas Katalikų teologijos fakultetas	Socialinių mokslų fakultetas Teisės fakultetas Ekonomikos ir vadybos fakultetas	Politikos mokslų ir diplomatijos fakultetas Humanitarinių mokslų fakultetas Užsienio kalbų institutas	Gamtos mokslų fakultetas Informatikos fakultetas Politikos mokslų ir diplomatijos fakultetas Socialinių mokslų fakultetas	Visi akademiniai padaliniai
ŠA laboratorijos: Dirbtinio intelekto ir robotikos Akies judesio sekimo laboratorija Judesio stebėjimo laboratorija Švietimo ir ugdymo pagalbos išteklių centras			ŠA laboratorijos: Švietimo ir ugdymo pagalbos išteklių centras: Sensorinė integracijos laboratorija bei Specialiosios pedagoginės pagalbos laboratorija				

EDUKOLOGIJOS DOKTORANTŪRA

Vytauto Didžiojo universiteto nauja edukologijos doktorantūros programa atliepia reikšmingus pokyčius, kurie paskatino universiteto edukologijos krypties mokslininkų bendruomenę pateikti atskirą, geriausias tarptautines praktikas atliepiančią programą.

Pirmasis iššūkis atliepia įvykusius ir tebevykstančias Lietuvos aukštojo mokslo ir pedagogų rengimo pertvarkas. Pedagogų rengimo pertvarka pradėta 2017 m., Seimo nutarimu telkiant ugdymo mokslų krypčių grupės studijas ir mokslinius tyrimus trijuose universitetuose – Vytauto Didžiojo, Vilniaus ir Šiaulių universitetuose, o nuo 2021 m. – dvejuose centruose (Šiaulių universitetui tapus Vilniaus universiteto Švietimo akademija). Nuo 2018 m. LR valstybės biudžeto ir ES struktūrinių fondų lėšomis šiuose centruose stiprinimas Pedagogų rengimo centrų pedagoginis ir mokslinis potencialas bei vystoma mokslo infrastruktūra. Natūralu, kad augantys Pedagogų rengimo centrai formuoja naujas doktorantūros mokyklas, kurios skatina edukologijos mokslo bendruomenę augti ir tobulėti bendradarbiaujant.

Atskira doktorantūra **mokslo prasme** turi keletą privalumų. Pirma, dviejų unikalių doktorantūros studijų kūrimas leis sustiprinti ir suformuoti du tarptautinio lygmens tinklus. VDU formuoja doktorantūros studijas, plėtojant ilgalaikę kokybinių ir kiekybinių tyrimų metodologijos mokyklą, kurią remia ir padeda plėtoti Pizos universiteto koordinuojamas pasaulinis kokybinių tyrimų tinklas. Tarptautiškumą stiprina bendradarbiavimas su Turku universiteto edukologijos krypties doktorantūros grupėmis, su kuriomis kuriamas *cotutelle* modelis (formali atskira *cotutelle* modelio sutartis derinama, bet remiamasi dar 2019 m. pasirašyta sutartimi dėl bendradarbiavimo mokslinės veiklos srityse); taip pat plėtojamas ilgalaikis bendradarbiavimas su Aveiro universitetu, kurio mokslininkai konsultuoja VDU doktorantus, organizuoja mokslines stažuotes.

Antra, Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademija suformuota apjungus Lietuvos edukologijos universiteto ir VDU Edukologijos instituto pajėgas. Šiandiena, tai yra didžiausia ir stipriausia ne tik mokytojų rengimo, bet ir edukologijos mokslo krypties pajėgas telkianti institucija. Penkerių metų LMT formaliojo vertinimo rezultatai rodo, kad VDU edukologijos mokslo kryptis per penkerius metus surenka beveik 3 000 taškų, tuo tarpu VU, KU, MRU ir ŠU sudėjus kartu surenka tik kiek daugiau – arti 3500 taškų.

2 lentelė. Lietuvos universitetų 2016–2020 metų edukologijos mokslo krypties formaliojo vertinimo rezultatai

Socialinių mokslų sritis Edukologija So07							
ΣAIV ^k - taškų suma už formaliojo vertinimo darbus.							
	Universitetas	2016	2017	2018	2019	2020	Viso
1.	VDU*	753,52	657,09	557,05	526,26	498,61	2992,53
2.	VU	129,27	105,44	142,00	125,24	493,41	995,36
3.	KU	284,96	126,61	193,33	103,18	109,84	817,92
4.	MRU	213,79	148,18	180,99	250,58	205,37	998,91
5.	ŠU	162,34	219,96	92,89	237,96		713,15

*- 2016–2017 taškai susumuoti VDU ir LEU

Vytauto Didžiojo universiteto pajėgumą įgyvendinti doktorantūros programą liudija ir tai, kad VDU yra daugiausiai edukologijos krypties doktorantų rengianti aukštoji mokykla Lietuvoje. Per penkerių metų laikotarpį VDU disertacijas apsigynė 16 doktorantų. Tai rodo, kad Vytauto Didžiojo universitetas, net ir veikdamas jungtinės doktorantūros konsorciame, išliko lyderiaujantis universitetas, tuo tarpu kiti konsorciumo nariai per visą jungtinės doktorantūros programos laikotarpį, augimo neparodė. Per penkerių metų laikotarpį VDU priėmė 33 doktorantus, iš jų 11 yra iš kitų šalių. Tuo tarpu, VU priėmė 10 doktorantų, iš jų 1 užsienietis, MRU priėmė 11, iš kurių 2 užsienio doktorantai, o KU, per penkerių metų laikotarpį priėmė 5 doktorantus. Pateikti skaičiai rodo, kad VDU priima daugiau edukologijos mokslo krypties doktorantų, negu kiti trys konsorciumo universitetai bendrai. Užsienio doktorantų priėmimo duomenys rodo, kad VDU tarptautiškumas auga, plečiasi ryšiai su kitų šalių universitetais, atsisakoma siaurų, tik į nacionalinį kontekstą orientuotų tyrimų.

Kultūrinė prasme dviejų atskirų doktorantūrų kūrimas padės plėtoti tarptautinį bendradarbiavimą, tokiu būdu vis dar tik į nacionalinę problematiką orientuotus doktorantūros tyrimus pakreipti link tarptautiniu lygiu atpažįstamas problematikas, paskatins mokslininkų ir doktorantų mobilumą, aktyvesnį užsienio mokslininkų įsitraukimą į VDU vykdomas doktorantūros studijas. Veikiant jungtiniame konsorciame, VDU ne kartą susidūrė su kitų dalyvaujančių aukštųjų mokyklų rezistentiškumu atsiverti ženkliai aktyvesniam tarptautiniam bendradarbiavimui. Teikiama nauja VDU doktorantūros programa demonstruoja, kad beveik visi studijų dalykai yra parengti su kitų pasaulio šalių universitetų tyrėjais, tokiu būdu nuo pat pradžių ugdant ir būsimųjų mokslo daktarų ne tik lokalų, bet ir globalų matymą ir mąstymą. Šiuo metu VDU studijuoja 11 doktorantų iš kitų šalių, tuo tarpu, kituose jungtinės doktorantūros universitetuose bendrai studijuoja 3 užsienio doktorantai.

Socialine prasme dvi edukologijos mokslo krypties doktorantūros sukurs prielaidas parengti aukšto lygio mokslo daktarus, kurie Lietuvoje ne tik plėtos jau esamas edukologijos mokyklas, bet pradės naujas tyrimų kryptis, kurios šiandien aktualios skirtingiems švietimo lygmenims: ikimokykliniam ir priešmokykliniam ugdymui, bendrajam ugdymui, profesiniam mokymui, aukštajam mokslui, neformaliajam švietimui. Šiuo metu VDU apsigynusių edukologijos mokslo krypties daktarų yra 16, iš kurių 8 toliau plėtoja savo tyrimų tematikas aukštesiose mokyklose, likę pasiskirsto per skirtingus švietimo lygmenis (ikimokyklinė priešmokyklinė, bendrojo lavinimo ir profesinio mokymo bei švietimo politikos formavimo srityse). Jungtinės doktorantūros patirtis, nedvejotinai, turėjo ir savo privalumų, tačiau dabartinė abiejų Pedagogų rengimo centrų raida rodo, kad atskyrimas atneš daugiau pridėtinės vertės, nes abu centrai suformuos du bendradarbiaujančius mokslininkų tinklus, kurie vienas kitą papildys, o ne priešingai, asimiliuos, pasilikus vienoje doktorantūroje.

Vytauto Didžiojo universiteto edukologijos doktorantūros tyrimų tematikų matrica sudaryta išanalizavus VDU ŠA mokslininkų publikacijas, mokslo projektus konkrečiose tematikose sprendžiant specifines mokslo problemas. Tai padaryta, siekiant išgryninti VDU mokslininkų, dalyvaujančių doktorantų rengime įvairiuose vaidmenyse, ekspertizę. Pagrindinės “plačiosios” tematikos, atstovaujančios edukologijos mokslo krypties specifiką yra aštuonios: ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas; pradinis, pagrindinis, vidurinis ugdymas; profesinis rengimas; aukštasis mokslas; suaugusiųjų mokymasis; neformalus švietimas; specialioji pedagogika; sporto edukologija. Šios temos tiriamos sandūroje su “siauromis” temomis, kurios atstovauja kaitos procesus, neatsiejamus nuo visuomenės, socialinių ir politinių, technologinių ir verslo bei kitų sprendimų, galios laukų persiskirstymo ir kt.

552019-06-11/14: Tarptautinė vasaros mokykla 2019 (Second International Summer School 2019) (ISS 2019): *Variety of Assessments and Evaluation: Research, Strengths and Challenges. Ethnographic Research: Attractiveness, Priorities and Entirety* (2 ECTS). Provided by Prof. dr. Lying Cheng (Queen’s University, Canada), Prof. dr. Andy Curtis (Graduate School of Education at Anaheim University, California, USA) ir Dr. Thaddeus Müller (Lancaster University, UK), who provided workshop *Ethnographic Research: Attractiveness, Priorities and Entirety*. VDU, Kaunas, Lietuva. URL: <https://svietimas.vdu.lt/en/second-international-summer-school-2019/>; 2018-06-11/15: Tarptautinė vasaros mokykla 3rd International Summer School on Grounded Theory and Qualitative Research. Socialinio tyrėjo mokykla ir Vytauto Didžiojo universitetas, bendradarbiaujant su Society for the Study of Symbolic Interaction (SSSI). Šis renginys yra tęsinys Pizos universitete (Italijoje) vykusių 2016 m. ir 2017 m. vasaros mokyklų tokiu pat pavadinimu, tęsinys. Dėstytojai: Prof. PhD Andrea Salvini (Pizos universitetas, Italija), Prof. PhD Antony Bryant (Leeds Beckett universitetas, Jungtinė Karalystė), Thaddeus Muller (Lancaster universitetas, Jungtinė Karalystė), Prof. PhD Krzysztof Konecki (Lodzės universitetas, Lenkija). Renginio vieta - VDU, Kaunas, Lietuva. URL: <https://smf.vdu.lt/en/international-summer-school-on-grounded-theory-and-qualitative-research-2018-at-vmu/>.

56 2021-06-28/07-01: Tarptautinė vasaros mokykla International Summer School on Qualitative Research 2021, skirtas Grounded Theory metodologijai, mokyklos lyderiaujantis mokslininkas, ekspertas, VDU Edukologijos tyrimų instituto vyriausias mokslo darbuotojas ir Leeds Beckett universiteto (JK) profesorius Antony Bryant. URL: <https://gtsummerschool.vdu.lt>.

57 2019-06-03/07: Dėstymas Tarptautinėje grindžiamosios teorijos ir kokybinių metodų vasaros mokykloje (International Summer School on Grounded Theory and Qualitative Methods). Vaidmenys: paskaitų skaitymas paskaita „Grounded theory and qualitative methods in education and public health settings“, studentų konsultavimas (surgery session), dalyvavimas apvalaus stalo diskusijoje (Round table: „Grounded theory and qualitative methods. Innovations and new field of research“). Piza, Italija. URL: <http://sites.sp.unipi.it/grounded-theory/summer-school/>.

3 lentelė. Tyrimo tematikų matrica, atspindinti VDU edukologijos mokslininkų mokslinę specifinę ekspertizę atliekant mokslo tyrimus

VDU Edukologijos tyrimų tematikos	Švietimo vadyba	Mokymo ir mokymosi mokslas (didaktika)	Švietimo ir ugdymo skaitmenizacija
Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas	Situacijų ir atvejų lyderystė ikimokyklinio ugdymo įstaigoje	Vaiko metakognityvinės ir emocinės savireguliacijos ugdymas ir vaiko gerovės ugdymo edukaciniai veiksniai STEAM ugdymas ikimokyklinėse įstaigose Sveikatos ugdymas	<ul style="list-style-type: none"> • Skaitmeninės kompetencijos • Skaitmeninių išteklių panauda
Pradinis, pagrindinis, vidurinis ugdymas	Mokytojų ir mentorių lyderystė (organizacinės kultūros vystymas, jaunųjų pedagogų adaptacija)	<ul style="list-style-type: none"> • Metakognityvinės mokymosi strategijos • Personalizuotas mokymas(is) • Sveikatos ugdymas • Mokymosi bendrakūra • Integruotas ugdymas • Kalbos mokymasis visų ugdymo turinio dalykų ir daugiakultūniame kontekste • Mokymasis bendradarbiaujant 	<ul style="list-style-type: none"> • Skaitmeninis ugdymas darniai plėtrai • Mokymas/is skaitmeninėje erdvėje • Technologijomis grindžiamas mokymas/is • Skaitmeninis turinys ir atsakingas technologijų naudojimas mokyme/si
Profesinis rengimas	<ul style="list-style-type: none"> • Profesinio rengimo kaita ir plėtra ((ugdymą grindžiančios vertybės, profesinis tapatumas, profesijos mokytojų rengimas) • Profesinio rengimo politika (gebėjimų formavimo sistemų plėtra, kvalifikacijų sistemų plėtra, socialinė partnerystė profesinio, profesinio rengimo prieinamumas). • Profesinio rengimo curriculum reformos ir kaita (kompetencijomis grindžiamas curriculum ir moduliarizacija, pameistrystė). • Profesinio rengimo vadyba (lyderystės strategijos, kokybės valdymas, kompetencijų vystymas ir vertinimo metodologijos). 	<ul style="list-style-type: none"> • Profesinio rengimo curriculum projektavimas • Darbu grindžiamas mokymasis • Asmenybės (vertybinis) ugdymas • Profesinio rengimo didaktinės inovacijos • Mokymosi rezultatų ir kompetencijų vertinimo metodologinės priegigos 	<ul style="list-style-type: none"> • Skaitmeninės kompetencijos • Technologijomis grindžiamas mokymas/is • Skaitmeninis turinys profesinio mokymo curriculum • Procesų skaitmenizacijos indėlis / poveikis profesinio mokymo curriculum, mokymo / -si organizavimui, įgyvendinimui ir mokymosi rezultatų vertinimui.

Aukštasis mokslas	<ul style="list-style-type: none"> • Vertybų manifestacijos aukštojo mokslo studijose ir studijavimo pasiekimuose • Aukštojo mokslo curriculum • Kompetencijos ir kompetentingumas • Intelektinė, akademinė ir švietimo lyderystė aukštajame moksle • Akademinis tapatumas • Aukštojo mokslo prieinamumas ir jo kaita • Aukštojo mokslo globali ir lokali kaita ir plėtra • Aukštojo mokslo (akademių) kvalifikacijų sistemų kaita ir plėtra. • Mokslo tyrimų kokybė (tyrimo metodologijų inovacijos, tyrėjų kompetencijos, įvairių ataskaitų formatų turinio vertinimas) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetencijų vystymas, plėtotė ir vertinimas • Aukštojo mokslo curriculum perimamumas • Darbu grindžiamų aukštojo mokslo studijų (dualinių studijų) diegimo metodologiniai iššūkiai • Mokymosi bendrakūra • Savivaldus, savireguliacinis ir savaiminis mokymasis 	<ul style="list-style-type: none"> • Skaitmeninės kompetencijos • Technologijomis grindžiamos studijos • Virtualus mobilumas
Suaugusiųjų mokymasis	<ul style="list-style-type: none"> • Andragogų profesinis vystymasis • Andragogų profesionalumas ir profesinis tapatumas • Mokymosi bendrakūra • Savivaldus ir savaiminimis mokymasis 	<ul style="list-style-type: none"> • Neformaliojo ir savaiminio mokymosi pripažinimas 	<ul style="list-style-type: none"> • Skaitmeninės kompetencijos • Technologijomis grindžiamas mokymas/is • Atvirasis mokymasis
Neformalus švietimas	<ul style="list-style-type: none"> • Mokymosi bendrakūra • Savivaldus ir savaiminimis mokymasis 	<ul style="list-style-type: none"> • Neformaliojo ir savaiminio mokymosi pripažinimas 	<ul style="list-style-type: none"> • Skaitmeninis profesinis bendradarbiavimas • Skaitmeniniai profesiniai tinklai
Specialioji pedagogika	<ul style="list-style-type: none"> • Žmogaus teisės, įvairovė, įtrauktis ugdyme • Pagalbos sistemos efektyviam vaiko mokymuisi • Įtraukiojo ugdymo kultūra, politika ir praktika • Tarpinstitucinis bendradarbiavimas tenkinant specialiuosius ugdymosi poreikius 	<ul style="list-style-type: none"> • Personalizuotas ugdymas ir universalus dizainas mokymuisi • Vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, pedagoginis pažinimas ir ugdymas • Vaikų, turinčių kompleksinių negalių, įtraukusis ugdymas • Kalbėjimo, kalbos ir komunikacijos sutrikimai, jų atpažinimas, poreikių vertinimas bei logopedinė pagalba 	<ul style="list-style-type: none"> • Vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo personalizavimas taikant IT • Skaitmeninio turinio kūrimas vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių • Telepraktikos logopedo profesinėje veikloje

Sporto edukologija	<ul style="list-style-type: none"> • Rekreacinis švietimas • Asmens gerovė fiziniame ir psichiniame vystymesi • Žmogaus darbingumas ir profesinis ilgaamžiškumas • Estetinis lavinimas/is • Socialinė integracija ir komunikacija sportiniu ugdymu • Etika ir moralė sportiniame ugdyme ir sportinio tapatumo formavime 	<ul style="list-style-type: none"> • Ugdomoji sąveika sporte • Sportininko tapatumas per ugdymą/si • Inovatyvios ugdymo/si technologijos sportiniame ugdyme/si • Elito sportininkų ugdymas lokaliu ir globaliu mastu • Sveikatos ugdymo kryptys 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Technologijomis grindžiamas sportinis ugdymas 2. Elektroninio sporto industrijos
--------------------	---	--	--

PRIEDAI
Bendradarbiavimas doktorantūros tyrimų tematikose

Tyrimo tematikos	Bendradarbiavimo su užsienio universitetais patirtys	Bendradarbiavimo rezultatai	Nauda edukologijos doktorantūrai
<p>ŠVIETIMO VADYBA</p>	<p>Bendradarbiaujama rengiant ir vykdant bendrus mokslo projektus švietimo vadybos klausimais (kompetencijų plėtotės, pedagogų rengimo modelių, švietimo organizacijų žmogiškųjų išteklių vadybos, lyderystės, pedagogų profesinio tobulinimo, švietimo inovacijų) su šiomis institucijomis: Turku, Laplandijos, Juvaskiulės, Helsinkio universitetais (Suomijoje), Veronos universitetu (Italijoje), Brėmeno universitetu (Vokietijoje), Liubianos universitetu (Slovėnijoje). Suaugusiųjų mokymo(si) tyrimai, bendri mokslo projektai, dėstytojų, doktorantų stažuotės vyksta šiose institucijose: Talino universitete (Estijoje), Helsinkio universitete (Suomijoje). Ugdymo kokybės, pedagogų rengimo įtraukties tyrimai vykdomi šiose institucijose: Heidelbergo pedagoginiame universitete (Vokietijoje), Korko universitetiniame koledže (Airijoje), Laplandijos universitete (Suomijoje). Plėtojamas ilgalaikis bendradarbiavimas švietimo vadybos, švietimo politikos srityse su šiomis institucijomis: Kembridžo universitetu (Jungtinėje Karalystėje), Haifos universitetu (Izraelyje), Lisabonos universitetu</p>	<p>Su Turku universitetu nuo 2019 m. vykdomas bendradarbiavimas doktorantūros ir mokslo klasterių srityje. Parengtos bendros publikacijos (prof. Lehtinen, Pečiuliauskienė ir kt.), vykdyta doktorantų ir mokslininkų konsultacinė veikla (metodologiniai seminarai, bendri tyrimų projektai ir kt.). Laplandijos universiteto asocijuota prof. Suvi Lakaala yra VDU vizituojanti profesorė. Kartu dirbama moksliniuose projektuose, rengiamos bendros publikacijos. Pvz.: Išleista Springer leidykloje studija (red. Prof. Alvyra Galkienė ir prof. Ona Monkevičienė), kurioje yra kelių VDU partnerinių universitetų tyrėjų parengti skyriai.</p>	<p>VDU doktorantai klauso privalomą 5 kreditų kursą "Social Research Methodology". Jį veda prof. Erno Lehtinen. Taip pat VDU doktorantai dalyvauja jungtiniuose Turku-Gothenburg universitetų kursuose (<i>Perspectives on Learning, 5 ECTS</i>).</p> <p>Doktorantai gauna Turku universiteto mokslininkų konsultacijas pasirenkant tyrimų temas, rengiant straipsnius. Erno Lehtinen vadovauja dviem VDU doktorantams ir yra formalus dviejų doktorantų konsultantas. Asoc. Prof. Suvi Lakaala atvyksta mainų vizitams ir dėstys VDU doktorantams 2022 m. kovo mėn. kaip papildomą spec. modulį. Taip pat Lahti universitetas derina VDU doktorantų stažuočių klausimą (pirmosios stažuotės jau vyks kitų metų pavasario semestre).</p>

	<p>(Portugalijoje), Stratklaido universitetu (Jungtinėje Karalystėje). Vykdančiam bendrus tyrimus, stažuotes aukštojo mokslo kokybės klausimais bendradarbiaujama su šiomis institucijomis: Haifos universitetu (Izraelyje), Hradeko Kralovės universitetu (Čekijoje), Navaros universitetu (Ispanijoje), TU Dortmundo universitetu (Vokietijoje), Rėzeknės technologijų akademija (Latvijoje).</p>		
--	---	--	--

<p>MOKYMO(SI) MOKSLAS (DIDAKTIKA)</p>	<p>Bendradarbiaujama su universitetais atliekant bendrus tyrimus ugdymo didaktikos, STEAM didaktikos, ikimokyklinio ir pradinio ugdymo didaktikos klausimais su šiomis institucijomis: Prancūzijos vakarų Bretanės universitetu, Monpeljė universitetu (Prancūzijoje), Fribūro universitetu (Šveicarijoje), Veliko Tarnovo universitetu (Bulgarijoje), Vroclavo universitetu (Lenkijoje), Laplandijos universitetu (Suomijoje), Talino universitetu (Estijoje), Latvijos universitetu (Latvijoje), Rygos universitetu, Latvijoje.</p>	<p>Bendradarbiavimas su Latvijos universitetu prasidėjo nuo 1997 metų, pasirašius bendradarbiavimo sutartį su Rygos mokytojų rengimo ir švietimo vadybos akademija. 2011 m. akademijai įsijungus į Latvijos universiteto sudėtį, sutartis buvo perrašyta. Bendra veikla su viena iš didžiausių ir moderniausių aukštųjų mokyklų Latvijoje apima doktorantų ir mokslininkų stažuotes, doktorantų tyrimų vykdymą, globojant Latvijos universiteto mokslininkams (2015 ir 2017 metais). Latvijos universiteto mokslininkai: doc. dr. Gunta Silina-Jasjukeviča, prof. dr. Ilze Ivanova, prof. dr. Andris Broks dalyvavo LEU edukologijos krypties disertacijų gynimo komitetuose. VDU taip pat beveik dvidešimt metų dirba su Latvijos kolegomis. Pažymėtina, kad su Latvijos universitetu bendradarbiavimą vykdo ir Klaipėdos universitetas Baltijos istorikų asociacijos veiklose (žr. KU tarptautinio bendradarbiavimo apžvalgą). Seniausiai, nuo 1968 metų besitęsiančią ir labai aktyviai vystomą bendradarbiavimo patirtį turima su Vroclavo universitetu. Šio universiteto Istorijos ir pedagogikos mokslų fakultete stažuojasi doktorantai bei mokslininkai, Vroclavo universiteto prof. dr. Alicji Szerląg skaitė paskaitas doktorantams. Mokslinių tyrimų rezultatai skleidžiami konferencijose, rengiamos bendros publikacijos. Su Prancūzijos Vakarų Bretanės universitetu (Reno mieste) bendradarbiaujama nuo 2015 metų. Kasmet šio universiteto magistrantūros studijų studentai pagal dvišalio bendradarbiavimo sutartį atvyksta atlikti pedagoginių praktikų Vilniaus miesto mokyklose. Praktikos vadovė prof. dr. Daiva Jakavonytė-Staškuvienė. Nuo 2018 iki 2021 metų rudens vykdytas bendras projektas ir atlikti mokslo tyrimai kartu su šio universiteto mokslininkais</p>	<p>Prof. Dainuvite Bluma yra dažnai kviečiama į doktorantūros gynimo tarybą. Jungtinė VDU, Latvijos, Talino universitetų mokslininkų komanda parengė mokslinį leidinį „Review of Education“, kurį išleido Springer Publishing. Latvijos universiteto doktorantai 2013 metais dalyvavo VDU organizuotoje vasaros stovykloje. 2018 m. Latvijos universiteto mokslininkai dalyvavo Grindžiamosios teorijos vasaros mokykloje VDU. Prof. Dr. Frédéric Torterat planuojama kviešti į VDU doktorantų disertacijų gynimo tarybą. Prof. Dr. Aline Gohard-Radenkovic planuojama kviešti į VDU doktorantų disertacijų gynimo tarybą.</p>
---	---	---	--

		<p>„Dico+“ Nr. 2018-1-FR01-KA201-047904.</p> <p>Su Prancūzijos Montpeljė universiteto mokslininkų komanda vykdomi mokslo tyrimai. Pavyzdžiui, 2021 metais išleista mokslo studija, kurioje vienas knygos skyrius yra D. Jakavonytės-Staškuvienės: <i>Initiatives collaboratives pour l'enfance: Quelles mutations de l'éducation et du travail social</i> = Collaborative initiatives for childhood: mutations in education and social work / Sous la direction de Frédéric Torterat et Brahim Azaoui. Montpellier : Presses universitaires de la Méditerranée, 2021. Be to, 2021 metais prof. dr. Daiva Jakavonytė-Staškuvienė ir doc. dr. Jolita Kudinovienė yra tarptautinio mokslinio komiteto narės organizuojant Prancūzijos Montpeljė universiteto tarptautinę mokslinę konferenciją: <i>La Collaboration entre les familles et les acteurs sociaux de la Petite Enfance: terrains européens et méthodes. Collaboration between families and external stakeholders in Early Childhood Education : European fields and methods.</i></p> <p>Nuo 2014 metų bendradarbiaujama su Šveicarijos Fribūro universiteto prof. dr. Alina Gohard-Rodenkovič. Prof. dr. Daiva Jakavonytė-Staškuvienė stažavosi šiame universitete, nes buvo laimėjusi podoktorantūrinę mokslinę stažuotę. Publikuoti bendri mokslo darbai: Gohard-Radenkovic, Aline; Jakavonytė-Staškuvienė, Daiva; Skakova, Aliya. <i>L'éducation plurilingue et les « approches plurielles » au service de quoi et au profit de qui? Histoire d'un désenchantement. De l'idéologie monolingue à la doxa plurilingue : regards pluridisciplinaires</i> / Hervé Adami et Virginie André (eds). Bern ; Berlin ; Bruxelles ; Frankfurt am Main ; New York ; Oxford ; Wien : Peter Lang, 2015.</p>	
--	--	---	--

<p>ŠVIETIMO SKAITMENIZACIJA</p>	<p>Nuo 2008 metų VDU disertacinius tyrimus papildė nauja kryptis – technologijomis grindžiamas mokymasis, apimantis nuotolinį mokymąsi, technologijų integraciją į švietimą ir skaitmenizaciją. Bendradarbiaujama technologijomis grįsto mokymo(si) tematikoje (rengiami bendri mokslo projektai, bendros publikacijos ir rengiami doktorantų simpoziumai) su Europos nuotolinio ir e. mokymosi tinklu (EDEN, prof. dr. Airina Volungevičienė išrinkta tinklo vice prezidentė mokslui, vėliau – prezidentė), Atviruoju Katalonijos universitetu (Ispanijoje; pasirašyta bendradarbiavimo sutartis (2018-11-19, neterminuota), Framework Partnership Agreement dėl mokslo žurnalo The International Journal of Education Technology in Higher Education (VDU bendreredaktoriaus teisių). Taip pat bendradarbiaujama su kitais ES ir Jungtinės Karalystės universitetais (Atviruoju Jungtinės Karalystės universitetu ir kt.).</p>	<p>Šio bendradarbiavimo pagrindu pasiekti rezultatai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bendros publikacijos ir mokslo projektai: <ul style="list-style-type: none"> o prof. Allan Tait. 2011-2015 metais atlikti kokybiniai ir kiekybiniai tyrimai, kurių pagrindu parengtos dvi mokslinės monografijos, straipsnis. Su prof. Allan Tait vykdytas Visuotinės dotacijos projektas Technologijomis grįsto mokymosi turinio integracija į organizacijas" Nr. VPI-3.1-ŠMM-07-K-03-045 (0739). o Prof. Josep M. Duart 2017 – 2021 LMT MTEP mokslo projektas Atviras nuotolinis mokymasis itininklantai skaitmeninei visuomenei Nr. 3.3-LMT-K-712-01-0189, parengtos dvi mokslo studijos, dvi aukštos vertės publikacijos o Prof. Ulf D. Ehlers (DHBW, EDEN), Nilsa Costa (University of Aveiro) – parengtos mokslo publikacijos o Su Atviruoju Katalonijos universitetu parengti ir pateikti du H2020 projektai 	<p>Parengtos 6 disertacijos technologijomis grindžiamo mokymosi ir technologijų integracijos į organizaciją tema. Įgyvendinti 2 aukšto lygio mokslo projektai tematikoje, tobulinant tyrėjų kompetencijas technologijų taikymo krypties tyrimuose. Įgyvendintos 2 H2020 MTEP tyrimų paslaugos krypties tematikoje. Pradėtos naujos tyrimų kryptys skaitmenizacijos tematikoje: mokymosi duomenų analizės kaip metakognityvinio įrankio taikymas studijose, mikro-kredencialų taikymas mokymosi vertinimui ir pripažinimui, virtualus mobilumas, nuotolinis ugdymas mokyklose ir kitos. 5 doktorantai rengiantys disertacijas šioje tematikoje dalyvavo EDEN doktorantūros konsorciame, buvo konsultuojami tarptautinio mokslo komiteto. Tyrimai pristatyti tarptautinėje erdvėje EDEN mokslo seminarų metu. Doktorantai ir jų vadovai konsultuojami tyrimų klausimais, jiems vedami seminarai ir mokymai. 4 mokslininkai yra Q1 žurnalo "The International Journal of Education Technology in Higher Education" redkologijoje.</p>
---------------------------------	--	--	--

		(2020 ir 2021 metais) - 6 EDEN doktorantūros simpoziume dalyvavo VDU doktorantai, rengiantys disertacijas technologijomis grindžiamo mokymosi tematikose.	
IKIMOKYKLINIS IR PRIEŠMOKYKLINIS UGDYMAS	Bendradarbiaujama vykdant bendrus projektus ir rengiant publikacijas su šiomis institucijomis: Helsinkio universitetu (Suomijoje), Kazimiero Didžiojo universitetu (Lenkijoje), Maskvos psichologijos ir švietimo valstybiniu universitetu (Rusijoje). Bendradarbiaujama su atskirais mokslininkais ir mokslinėmis grupėmis iš įvairių pasaulio universitetų: Marilyn Fleer iš Monasho universiteto (Australijos); L. Quinaanar Rojas ir Y. Solovieva (Meksikos universitetų), konsultuojami doktorantai (C. X. González-Moreno, Manizales iš Kolumbijos universiteto); Ewa Filipiak (Lenkijos Karolio Didžiojo universiteto).	VDU ikimokyklinio ugdymo tematika rengiantys disertacijas doktorantai, pvz., D. Žitkevičienė, atliko dvi ilgalaikes mokslines praktikas Daugpilio universitete (Latvija) 2016 m. ir 2018 m., vyko į dvi mokslines stažuotes Wroclavo universitete (Lenkija) 2016 m. ir 2017 m. Rasa Nedzinskaitė-Mačiūnienė, dėstanti ikimokyklinio ugdymo programoje, Latvijos universitete atliko podoktarantūros praktiką (2017 m). Latvijos Rezeknėstechnologijos akademijos doktorantė Aija Ozola 2018 m. atliko stažuotę VDU (tuometiniame LEU). Doktorantė Monika Kelpšienė derina stažuotę Turku universitete (Suomija) STEAM laboratorijoje (2021 m.). Daugpilio universiteto prof. Dr. Jelena Davidova ekspertavo D. Žitkevičienės disertaciją "Muzikos pedagogo komunikavimo su vaikais būdai, skatinantys muzikos klausymąsi", būdama gynimo tarybos nare (2018 m.). Latvijos universiteto prof. Dr. Ilze Ivanova ekspertavo Viliaus Šadausko disertaciją „Tėvų globos netekusių vaikų globa ir ugdymas Lietuvoje XVIII a. pab. – XX a. pr.“ būdama gynimo tarybos nare (2021 m.). Laplandijos universiteto (Suomija) asocijuota prof. Suvi Lakaala yra VDU vizituojanti profesorė, su kuria bendradarbiaujama vykdant tyrimus, mokslo projektus. Su Australijos, Danijos, Latvijos, Turkijos, Lenkijos, Čekijos, Ukrainos universitetų mokslininkais vykdomi bendri projektai, atliekami tyrimai ir rengiamos bendros publikacijos. Milda Brėdikytė turi bendrą aukšto lygio mokslo publikacijų	VDU doktorantai vyksta į stažuotes bei mokslines praktikas į Latvijos, Lenkijos universitetus, o Latvijos universitetų doktorantai yra stažavęsi VDU (LEU). Latvijos, Lenkijos, Suomijos universitetų mokslininkai dalyvauja VDU disertacijų gynimo tarybose. Su Suomijos, Latvijos, Turkijos, Lenkijos, Čekijos, Ukrainos, Australijos universitetų mokslininkais bendradarbiaujama tyrimų klausimais, su kai kuriais iš jų vykdomi bendri tyrimai ir rengiamos bendros publikacijos. Mokslininkai dalyvauja mokslo žinių sklaidos konferencijose ir kituose renginiuose, kurie vyksta tiek VDU, tiek su VDU bendradarbiaujančiuose universitetuose, įsitraukia į mokslo darbų recenzavimo procesus. Su Australijos ir Lenkijos universitetais organizuojami bendri simpoziumai, tarptautinės konferencijos ir kongresai.

		<p> pasaulinio lygio mokslininkų Marilyn Fleer ir Bert van Oers parengtose monografijose. Rasa Nedzinskaitė-Mačiūnienė yra parengusi bendrą publikaciją su Latvijos universiteto mokslininkėmis Anspoka, Zenta; Briška, Ilze – “Teachers’ professionalism: a comparative analysis of Latvia and Lithuania / / Denk- und Lernkulturen im wissenschaftlichen Diskurs = Cultures of thinking and learning in the scientific discourse / Gerd-Bodo von Carlsburg (Hrsg./ed.). Bd. 32. Frankfurt am Main : Peter Lang, 2017.” Doktorantė Monika Kelpšienė yra parengusi bendrą publikaciją su Erzincan Binali Yıldırım universiteto (Turkija) mokslininku Dr. Fatih Aydoğdu “Uses of Augmented Reality in Preschool Education. International Technology and Education Journal, 5(1), 2021.” Birutė Autukevičienė ir Ona Monkevičienė ekspertavo Kardinolo Stefano Vyszynskio universiteto (Lenkija) mokslo žurnalo “Pedagogical Forum (Forum Pedagogiczne)” straipsnius. Su Stanford universiteto LO*OP Centru konsultuojamasi dėl Dirbtinio intelekto ikimokyklinio ir pradinio ugdymo laboratorijos kūrimo ir joje vykdomų tyrimų (2021). Daiva Žitkevičienė vykdo bendrą tyrimą, kaip būsiami mokytojai ir mokytojai supranta transversalias kompetencijas ir kaip jomis remiasi, kuriant veiksmingesnes mokymo ir mokymosi programas (2021) – kartu su Palacký universitetu (Olomouc, Čekija), Nacionaliniu Dragomanovo universitetu (Ukraina), Maria Grzegorzewska universitetu (Lenkija). </p>	
--	--	--	--

<p>PRADINIS, PAGRINDINIS, VIDURINIS UGDYMAS</p>	<p>Pradinio ugdymo pedagogų rengimo ir mokslinių tyrimų srityse bendradarbiaujama su šiais universitetais: Bretanės universitetu (INSPE de Bretagne) (Prancūzijoje), Kaeno mokytojų rengimo akademija (ESPE de CAEN) (Prancūzija), Aostos universitetu (Italijoje), Kordobos universitetu (Ispanijoje), Montpeljė universitetu (Prancūzijoje), Fribūro universitetu (Šveicarijoje), Liepojos universitetu (Latvijoje), Kazimiero Didžiojo universitetu (Lenkijoje), Gdansko universitetu (Lenkijoje).</p>	<p>Nuo 2018 iki 2021 metų rudens vykdytas bendras projektas ir atlikti mokslų tyrimai kartu su Bretanės universiteto (INSPE de Bretagne) (Prancūzijoje) mokslininkais „Dico +“ Nr. 2018-1-FR01-KA201-047904. Kartu su Kaeno mokytojų rengimo akademija (ESPE de CAEN) (Prancūzija), Aostos universitetu (Italijoje), Kordobos universitetu (Ispanijoje) bendradarbiauta kaip su partneriniais universitetais vykdant šio projekto veiklas, pavyzdžiui: 2019 metais visų universitetų komandos viešėjo VDU Švietimo akademijoje suorganizuotas tarptautinis seminaras ir tarptautinė konferencija, analizuoti Mokymosi bendradarbiaujant metodikos taikymo kontekstai. 2021 metų sausio mėnesį VDU mokslininkų komanda (D. Jakavonytė-Staškuvienė, E. Sakadolskienė) kartu su Italijos Aostos universiteto komanda organizavo tarptautinį mokslinį seminarą, kuriame pristatė Lietuvos tyrimų duomenis mokymosi bendradarbiaujant srityje kai taikoma pamokos studija. 2021 metų liepos mėnesį VDU mokslininkų komanda (D. Jakavonytė-Staškuvienė, E. Sakadolskienė) buvo tarptautinės mokslinės konferencijos organizavimo moksliniame komitete, skaitė plenarinį pranešimą Ispanijos Kordobos universitete: <i>Developing students' cooperation skills in distance learning: Discoveries and challenges</i>. Atliktų tyrimų pagrindu rengiama tarptautinės mokslininkų komandos mokslo studija, kurią planuojama išleisti 2022 metais Kordobos universiteto leidykloje. Nuo 2010 metų Daiva Jakavonytė-Staškuvienė bendradarbiauja su Latvijos Liepojos universiteto mokslininkų komanda. Kasmet rengiama mokslinė konferencija <i>Language Acquisition: Problems and Perspective</i>, kurios pranešimų pagrindu yra</p>	<p>Doktorantai ir jų vadovai konsultuojami tyrimų klausimais, jiems vedami seminarai ir mokymai. VDU doktorantai yra laukiami Prancūzijos Montpeljė ir Bretanės universitetų mokslo laboratorijose. Bendradarbiavimas su universitetais pagal Erasmus + ir kitas (dvišales) tarptautinio bendradarbiavimo sutartis sudaro galimybes doktorantams ir jų vadovams vykti į stažuotes (Šveicarija, Italija, Prancūzija). Susitarta dėl Italijos mokslininkų Aosto universiteto komandos stažuotės VDU Švietimo akademijoje 2022 metų pavasarį.</p>
---	---	---	--

		<p>rengiamas mokslinis leidinys. Daiva Jakavonytė-Staškuvienė yra šio leidinio rengimo redakcinėje kolegijoje.</p> <p>Su Prancūzijos Montpeljė universiteto mokslininkų komanda vykdomi mokslo tyrimai. Pavyzdžiui, 2021 metais išleista mokslo studija, kurioje vienas knygos skyrius yra D. Jakavonytės-Staškuvienės: <i>Initiatives collaboratives pour l'enfance: Quelles mutations de l'éducation et du travail social</i> = Collaborative initiatives for childhood: mutations in education and social work / Sous la direction de Frédéric Torterat et Brahim Azaoui. Montpellier : Presses universitaires de la Méditerranée, 2021. Be to, 2021 metais prof. dr. Daiva Jakavonytė-Staškuvienė ir doc. dr. Jolita Kudinovienė yra tarptautinio mokslinio komiteto narės organizuojant Prancūzijos Montpeljė universiteto tarptautinę mokslinę konferenciją: <i>La Collaboration entre les familles et les acteurs sociaux de la Petite Enfance: terrains européens et méthodes. Collaboration between families and external stakeholders in Early Childhood Education : European fields and methods.</i> Planuojama, kad prof. dr. Frederic Torterat doktorantai į VDU Švietimo akademiją atvyks stažuotis 2022 – 2023 metais. Šiuo metu su Montpeljė mokslininkų komanda rengiamas bendras mokslo projektas <i>Education and Social work Initiatives for Childhood in European contexts of Vulnerability.</i> Projekto rengime dalyvauja ir VDU doktorantai Ingrida Mereckaitė ir Giorgi Kobakhidzė.</p> <p>Su Lenkijos Gdansko universiteto, Slovakijos Nitros universiteto, Rumunijos Krajovos universiteto mokslininkų komanda organizuojama tarptautinė mokslinė konferencija <i>Educational role of language.</i> 2017 metais konferencija vyko</p>	
--	--	--	--

		VDU Švietimo akademijoje, kasmet konferencija organizuojama vis kitoje valstybėje. VDU ŠA mokslininkės prof. dr. Daiva Jakavonytė-Staškuvienė ir doc. dr. Gerda Šimienė yra mokslinio leidinio <i>Educational Role of Language Journal</i> mokslinio komiteto narės.	
PROFESINIS RENGIMAS	<p>Profesinio rengimo tyrimų srityje bendradarbiaujama su Europos profesinio rengimo tyrėjų tinklu VETNET (jungiančiu profesinio rengimo tyrimų centrus ir tyrėjus iš visų ES šalių ir Australijos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Pietų Afrikos Respublikos bei kitų pasaulio šalių).</p> <p>Vykdamas profesinio rengimo tyrimus, organizuojant dėstytojų stažuotes bendradarbiaujama su šiais universitetais ir tyrimų centrais: Brėmeno universiteto Technologijų ir profesinio rengimo tyrimų institutu (Vokietijoje), Drezdeno Technologijų universitetu (Vokietijoje), Veronos universitetu (Italijoje), Talino universitetu (Estijoje), Latvijos universitetu (Latvijoje), Stavangerio universitetu (Norvegijoje), Europos profesinio mokymo tyrimų ir plėtros centru CEDEFOP, Europos profesinio mokymo fondu (angl. European Training Foundation).</p>	<p>Bendradarbiaujant su VETNET tinklu yra leidžiamas SCOPUS indeksuotas tarptautinis žurnalas "International Research Journal of Vocational Education and Training" (IRJVET), organizuojamos tarptautinių konferencijų ECER sekcijos bei atskira tarptautinė konferencija "Crossing Boundaries in Vocational Education and Training". 2023 m. gegužės mėnesį šią konferenciją planuojama organizuoti VDU.</p> <p>Su Brėmeno universiteto Technologijų ir profesinio rengimo tyrimų institutu organizuojami dėstytojų mainai ir stažuotės, dalyvauta 10-yje Erasmus+ strateginės partnerystės projektu.</p> <p>Su Drezdeno universiteto prof. Sandra Bohlinger bendradarbiaujama rengiant mokslinius leidinius ir knygas (parengti skyriai 2 Peter Lang leidyklos knygoms profesinio rengimo tematika).</p> <p>Su Veronos universitetu pasirašyta <i>cotutelle</i> doktorantūros studijų sutartis, pagal kurią studijuoja Veronos universiteto ir Vytauto Didžiojo universiteto doktorantė Lina Vaitkutė (studijų laikotarpis 2019-2022), Vidmantas Tūtlys yra Veronos universiteto humanitarinių mokslų fakulteto švietimo studijų doktorantūros komisijos narys.</p> <p>Su Europos profesinio mokymo tyrimų ir plėtros centru Cedefop ir Europos mokymo fondu bendradarbiaujama tyrinėjant profesinio mokymo plėtros patirtį Lietuvoje ir Europoje, "politikos mokymosi" (<i>policy learning</i>) plėtros galimybes, dalyvaujama šių organizacijų konferencijose ir seminaruose</p>	<p>Bendradarbiavimas su VETNET tinklu sukuria unikalią prieigą prie profesinio mokymo tyrimų institucijų visoje Europoje, dėl ko atsiveria galimybės šioje srityje doktorantūros tyrimus vykdantiems doktorantams stažuotis, konsultuotis su įvairių tyrimų sričių ekspertais, vykdyti atliktų tyrimų sklaidą, publikuojant straipsnius žurnaluose ir rengiant pranešimus specializuotose mokslinėse konferencijose.</p> <p>Bendradarbiavimas su paminėtais užsienio universitetais atveria galimybes plėtoti doktorantūros tyrimus profesinio mokymo srityje, įskaitant ir bendrą doktorantūros studijų plėtojimą (<i>cotutelle</i> su Veronos universitetu).</p> <p>Bendradarbiavimas su Cedefop ir Europos mokymo fondu padeda aktualizuoti doktorantūros tyrimų temas, jas labiau susiejant su ES ir tarptautinėmis aktualijomis, taip pat suteikia prieigą prie šių institucijų kuriamos ekspertizės ir žinių, galimybes konsultuotis su šių organizacijų ekspertais bei tyrėjais.</p>

		profesinio rengimo ateities plėtros, kvalifikacijų sistemų vystymo, pameistrystės plėtros ir kitais klausimais.	
AUKŠTASIS MOKSLAS	Plėtojamas ilgalaikis bendradarbiavimas aukštojo mokslo tyrimų, švietimo vadybos, švietimo politikos srityse su šiomis institucijomis: Kembridžo universitetu (Jungtinėje Karalystėje), Haifos universitetu (Izraelyje), Lisabonos atviruoju universitetu (Portugalijoje).	Lisabonos atvirasis universitetas bendradarbiavimo pasėkoje 2020 m. publikavo devynių VDU edukologijos mokslininkų parengtą mokslo studiją <i>Higher education for digital and network society</i> .	Mokslo studijos autoriai yra VDU mokslininkai, jaunieji mokslo daktarai ir doktorantai.
SUAUGUSIŲJŲ MOKYMASIS	Bendradarbiaujama vykdant tyrimus, rengiant mokslo projektus, įgyvendinant dėstytojų ir doktorantų stažuotes su šiomis institucijomis: Talino universitetu (Estijoje), Helsinkio universitetu (Suomijoje).	Sutartis su Talino universitetu atnaujinta 2017 metais. Bendradarbiavimas vyksta jau daugiau nei dvidešimt metų. VDU ir Talino universiteto tyrėjai pradžioje daugiausiai dirbo suaugusiųjų mokymosi tematikoje, tačiau nuo 2011 metų vykdomas Baltijos doktorantūros projektas, į kurį įsijungė ne tik edukologijos, bet ir viešosios komunikacijos mokslininkai. Abiejų universitetų tyrėjai dalyvauja tiek VDU, tiek Talino universiteto organizuojamose konferencijose, tarptautiniuose projektuose. Partnerystė su Helsinkio universitetu taip pat prasidėjo suaugusiųjų švietimo srityje, aktyviai dirbant tarptautinėse Erasmus + ir Nordplus programose. Bendradarbiaujant tarptautinėje Nordplus programoje plėtojamas tinklas mokytojų rengimui kartu su kitais Skandinavijos šalių universitetais, kaip Uppsala Universitetas, Oslo Metropolitan Universitetas, Akureyri universitetas bei Baltijos šalių universitetais, kaip Latvijos universitetas, Tartu universitetas. Šiuo metu aktyviausiai dirbama pedagogų rengimo srityje. Kartu su Helsinkio (FI), Maltos (MT), Aveiro (PT) ir Nantee (FR) universitetų mokslininkais parengta nuotolinė <i>Darnaus švietimo</i> kvalifikacijos tobulinimo programa mokytojams.	Nuo 2017 metų susitarta dėl aktyvaus bendradarbiavimo pedagogų rengimo srityje, doktorantų stažuotčių vykdyme. Į Talino universitetą ne kartą vyko stažuotis doktorantai, o prof. L. Jogi (TLU) dalyvavo VDU daktaro disertacijų gynime. Į Helsinkio universitetą beveik kasmet vyksta VDU dėstytojai, doktorantai. Rengiant <i>Darnaus švietimo</i> kvalifikacijos tobulinimo programą dalyvavo doktorantūroje dirbantys mokslininkai.

<p>NEFORMALUS ŠVIETIMAS</p>	<p>Rengiant ir vykdant mokslo ir taikomosios eksperimentinės plėtros projektus, pvz., Atviras nuotolinis mokymasis įtinkintai skaitmeninei visuomenei, (3.3-LMT-K-712-01-0189), 2018–2021 m. doktorantai ir tyrėjai dirbo grupėse su užsienio universitetų tyrėjais ir rengė bendras mokslo studijas, publikuotas tarptautinėse leidyklose, mokslo straipsnius, referuojamus SCOPUS duomenų bazėje, kituose tarptautiniuose žurnaluose, pranešimus tarptautinėse konferencijose. Užsienio tyrėjai atstovavo šiems universitetams: Atvirajam Katalonijos universitetui (Ispanijoje); Valstybiniam korporatyviniam Badeno-Viurtembergo universitetui (vok. Duale Hochschule Baden-Württemberg; Vokietijoje), Aveiro universitetui (Portugalijoje).</p>	<p>Aveiro universiteto Edukologijos katedra ir mokslinių tyrimų centras doktorantūros veikloje prisideda dėstant studijų programoje, vertinant mokslinius projektus, konsultuojant doktorantus, priimant juos į mokslines stažuotes. Daugiausiai bendradarbiaujama su prof. Nilza Costa, kuri kasmet atvyksta į VDU ir veda paskaitas doktorantams, Edukologijos instituto dėstytojams, konsultuoja doktorantus jų disertacijų rengimo klausimais. Prof. Nilza Costa konsultavo VDU Edukologijos instituto dėstytojus formuojant tyrimų grupes, tyrimų laboratorijas, remiantis Aveiro universiteto mokslinių tyrimų centru patirtimi.</p>	<p>Prof. Nilza Costa, yra VDU vizituojanti profesorė, kuri kasmet atvyksta į VDU ir veda paskaitas doktorantams, Edukologijos instituto dėstytojams, konsultuoja doktorantus jų disertacijų rengimo klausimais. Aveiro universiteto mokslininkai eilę metų buvo kviečiami recenzuoti VDU edukologijos doktorantų mokslinių projektų bei dalyvauti disertacijų gynimuose.</p>
<p>SPECIALIOJI PEDAGOGIKA</p>	<p>Bendradarbiaujama įgyvendinant bendrus projektus, rengiant bendras publikacijas, atliekant bendrus tyrimus, bendradarbiaujant doktorantūros procese su šiomis institucijomis: Ludvigsburgo edukologijos universitetu (Vokietijoje), Madrido nepriklausomu universitetu (Ispanijoje), Islandijos universitetu (Islandijoje), Nacionaliniu Airijos universitetu (Korkas, Airija), Šiaurės universitetu / Nord University (Norvegijoje), Edinburgo universitetu, (Jungtinėje Karalystėje), Krokuvos pedagoginiu</p>	<p>Bendradarbiavimo ryšiai įteisinti Erasmus+ ir kitomis tarp institucinio bendradarbiavimo sutartimis. Kartu su šių universitetų mokslininkais vykdomi bendri moksliniai projektai, tokie kaip:</p> <ul style="list-style-type: none"> - KA203 - Strategic Partnerships for HE <i>Innovative Teacher Education Through Personalized Learning (2018 -2021;</i> kartu su Islandijos universitetu ir Nacionaliniu Airijos universitetu, Korkas, Airija); - <i>Inclusive Education: Socio-Psychological, Educational and Social Aspects (2014-2017);</i> - <i>Preconditions of Transformation of Education process in</i> 	<p>Bendradarbiavimas su universitetais pagal Erasmus + ir kitas (dvišales) tarptautinio bendradarbiavimo sutartis sudaro galimybes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - doktorantams vykti į stažuotes (Suomija, Švedija, Izraelis ir kt; šiuo metu doktorantai stažuojasi Švedijoje, Suomijoje); - užsienio šalių universitetų mokslininkams dalyvauti doktorantūros procese (dr. Yael Kimhi iš Izraelio patvirtinta doktorantės J. Grigėnaitės

	<p>universitetu (Lenkijoje), Laplandijos universitetu, Rytų Suomijos universitetu (Suomijoje), Vienos universitetu (Austrijoje), Levinsky Edukologijos institutu (Izraelis).</p>	<p><i>Different Educational Contexts by Applying Inclusive Education Strategies</i> (2018-2021); ir kt. Publikuojamos bendros mokslinės publikacijos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tarptautinė mokslinė monografija <i>Inclusion in socio-educational frames : inclusive school cases in four European countries</i>; - Ališauskienė, Stefanija; Harju-Luukkainen, Heidi. <i>Changes towards inclusion in the Lithuanian education system // Dialogues between Northern and Eastern Europe on the development of inclusion</i> / edited by N. B. Hanssen, S.-E. Hansén, K. Ström. London: Routledge, 2021. ISBN 9780367810368, p. 188-200. doi:10.4324/9780367810368-15⁶; - Powell, J.J.W; Merz-Atalik, Kerstin; Ališauskienė, Stefanija ; Brendel, Michelle; Echeita, Gerardo; Guðjónsdóttir, Hafðís; Karlsdóttir, Jóhanna; Miltenienė, Lina ; Melienė, Rita ; Óskarsdóttir, Edda; Persson, Bengt; Persson, Elisabeth; Simón, Cecilia; Sandoval, Marta; Schwartz, Anneli; Tieman, Heike; Weber, Katja. <i>Teaching diverse learners in Europe: inspiring practices and lessons learned from Germany, Iceland, Lithuania, Luxembourg, Spain and Sweden</i> // The SAGE handbook of inclusion and diversity in education / edited by Matthew J. Schuelka, Christopher J. Johnstone, Gary Thomas and Alfredo J. Artiles. London : SAGE Publications, 2019. ISBN 781526435552, p. 321-337; - Powell, J.J.W; Merz-Atalik, K; Ališauskienė, Stefanija ; Brendel, M; Echeita, G; Guðjónsdóttir, H; Karlsdóttir, J; Miltenienė, 	<p>konsultante; mokslininkai iš Islandijos universiteto, Šiaurės (Nord) universiteto, Norvegija ir kt. Bus kviečiami skaityti paskaitų doktorantams);</p> <ul style="list-style-type: none"> - VDU mokslininkams kartu su tarptautiniais partneriais kurti išteklių infrastruktūrą doktorantūros procesui paremti (VDU kuriamas Švietimo ir ugdymo pagalbos išteklių centras, kuriame doktorantai, bendradarbiaudami tarptautinėje tyrėjų komandoje, atliks pilotinius tyrimus, kartu dirbs VDU, Izraelio ir kitų šalių mokslininkai) ir kt. <p>Bendradarbiavimas tarptautinių mokslo periodinių leidinių redaktorių kolegijose VDU mokslininkams (prof. S. Ališauskienė, prof. A. Galkienė, prof. O. Monkevičienė, dr. L. Miltenienė ir kt.), dalyvaujantiems doktorantūros procese, taip pat į doktorantūros procesą ketinantiems įsitraukti, sudaro galimybę dirbti tarptautinėse tyrėjų komandose, analizuoti, vertinti, recenzuoti naujausius mokslinių tyrimų rezultatus. Tai augina tarptautinio lygio mokslines kompetencijas ir prisideda prie VDU doktorantūros studijų ir jaunųjų mokslininkų rengimo kokybės.</p>
--	--	---	--

⁶ Prieiga per internetą: < <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780367810368-15/changes-towards-inclusion-lithuanian-education-system-stefanija-alisaukiene-heidi-harju-luukkainen> >

		<p>Lina ; Melienė, Rita ; Óskarsdóttir, E; Persson, B; Persson, E; Simón, C; Sandoval, M; Schwartz, A; Tiemann, H; Weber, K. <i>Heterogene Lerngruppen in Europa inklusionsorientiert unterrichten: Inspirierende Praktiken und Erkenntnisse aus Deutschland, Island, Litauen, Luxemburg, Schweden und Spanien // Handbuch Inklusion international: Globale, nationale und lokale Perspektiven auf Inklusive Bildung /</i> edited by Andreas Köpfer, Justin J. W. Powell, Raphael Zahnd. Leverkusen : Barbara Budrich Publishers, 2020. ISBN 9783847424468, p. 357-375;</p> <p>- Ališauskienė, Stefanija ; Guðjónsdóttir, Hafdís; Kristinsdóttir, Jónína Vala; Connolly, Tracey; O'Mahony, Catherine; Lee, Laura; Miltenienė, Lina ; Melienė, Rita ; Kaminskienė, Lina ; Rutkienė, Aušra ; Venslovaite, Vita; Kontrimienė, Simona; Kazlauskienė, Aušra; Wozniczka, Anna Katarzyna. <i>Personalized learning within teacher education: a framework and guidelines</i> Geneva : IBE 2020. 50 p.⁷;</p> <p>- Ališauskienė, Stefanija ; Kaminskienė, Lina ; Miltenienė, Lina ; Melienė, Rita ; Rutkienė, Aušra ; Kazlauskienė, Aušra; Siriakovienė, A; Kontrimienė, S; Venslovaite, V; O'Mahony, C; Lee, L; Guðjónsdóttir, H; Kristinsdóttir, J. V; Wozniczka, A. K. <i>Innovative teacher education through personalised learning: designing teaching and learning scenarios // INTED 2021: 15th international technology, education and development conference, 8-9 March, 2021 : conference proceedings /</i></p>	
--	--	--	--

⁷ Prieiga per internetą: < <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/>

pf0000374043?fbclid=IwAR0H9a6pvp340bGLBVeB_h8kDUxX65ij7IZ0K8MeU7IQnk5RsD3v2P6jP_I >

		<p>edited by L. Gómez Chova, A. López Martínez, I. Candel Torres. Valencia : IATED Academy, 2021. ISBN 9788409276660. ISSN 2340-1079, p. 5809-5818.⁸</p> <p>- Ir kt.</p> <p>Bendri pranešimai tarptautinėse mokslinėse konferencijose:</p> <p>- <i>Innovative teacher education through personalised learning: designing teaching and learning scenarios.</i> INTED2021 15th International Technology, Education and Development Conference <i>Sharing the passion for learning</i>, 8-9 03 2021⁹;</p> <p>- <i>Tools for Personalized Learning-based Teacher Education Society. Integration. Education.</i> International Scientific Conference SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION2021.May 28th-29th, 2021.¹⁰</p> <p>- ir kt.</p> <p>Bendradarbiavimas tarptautinių mokslo periodinių leidinių redaktorių kolegijose:</p> <p>- <i>European Journal of Special Needs Education: International Journal of Early Childhood Special Education</i> (prof. S. Ališauskienė);</p> <p>- <i>International Journal of Early Childhood Special Education: www.int-jecse.net</i> (prof. S. Ališauskienė).</p> <p>Bendri moksliniai koliokviumai, kuriuose dalyvavo doc. dr. Suvi Lakkala ir O. Kyrö-Ämmälä.</p>	
SPORTO EDUKOLOGIJA	Bendradarbiaujama vykdam projektinę veiklą, doktorantų stažuotes, mokslinius tyrimus, rengiant jungtinės publikacijas,	Parengtos bendros publikacijos bei vykdomi bendri tyrimų projektai. A. Lisinskienė 2017 metais dalyvavo podoktorantūros stažuotėje ir atliko tyrimus Kolumbijos	2020 m. Alfi Rabi (Kazachija) sporto ir turizmo akademijoje, apginta daktaro disertacija „Įvairių sporto šakų sportininkų

⁸ Prieiga per internetą: < <https://library.iated.org/view/ALISAUSKIENE2021INN>>

⁹ S. Alisaukiene¹, L. Kaminskiene¹, L. Milteniene¹, R. Meliene¹, A. Rutkiene¹, A. Kazlauskiene², A. Siriakoviene², S. Kontrimiene³, V. Venslovaite³, C. O'Mahony⁴, L. Lee⁴, H. Guðjónsdóttir⁵, J. V. Kristinsdóttir⁵, A. K. Wozniczka⁵

¹⁰ A. Rutkiene¹, L. Kaminskiene¹, S. Alisaukiene¹, L. Milteniene¹, A. Kazlauskiene², A. Siriakoviene², H. Guðjónsdóttir⁵, J. V. Kristinsdóttir⁵, A. K. Wozniczka⁵

	<p>dirbant. doktorantūros komitetuose su šių universitetų mokslininkais: Bolonijos universiteto (Italijoje), Krokuvos kūno kultūros universiteto (Lenkijoje) Krokuvos pedagoginio universiteto (Lenkijoje), Gdansko universiteto (Lenkijoje), Jozefo Pilsudskio kūno kultūros universiteto Varšuvoje (Lenkija), Lisabonos universiteto (Portugalijoje), Haliko universiteto (Turkijoje), Kylio Kristiano Albrechto universiteto (Vokietijoje), Latvijos sporto švietimo akademijos (Latvijoje), Černovcų nacionalinio Jurijaus Fedkovičiaus universiteto (Ukrainoje), Nacionalinio M. P. Dragomanovo pedagogikos universiteto (Ukrainoje), Alfa Rabi universitetas (Kazachija), Kazachstano Abajaus vardo nacionalinio pedagoginio universiteto (Kazachijoje), Kolumbijos universitetu (JAV), Teksaso Technologijų Universitetas (JAV). Plėtojamas ilgalaikis bendradarbiavimas sporto švietimo, sporto vadybos ir fizinio ugdymo klausimais su Kylio universiteto (Vokietija) Sporto mokslo instituto, Lenkijos Gdansko kūno kultūros ir sporto akademija, Latvijos sporto pedagogikos akademija, Tartu universitetu, Portugalijos Trás-os-Montes e Alto Douro Universiteto, Sporto mokslo tyrimų centru, Anglijos Edge Hill Universitetu.</p>	<p>universitete, Niujorke bei Teksaso Technologijos universitete, (JAV). A. Lisinskienė podoktorantūros studijų metu, vadovaujant prof. M. R. Lochbaum parengė ir aprobavo klausimą Trenerio-Sportininko-Tėvų sąveikai tirti (Coach–Athlete–Parent (C–A–P) Relationship in Youth Sport, 2019). R. Paulauskas yra tarptautinio žurnalo Polish Journal of Sport and Tourism (SCOPUS) redkolegijos narys, A. Raslanas Journal of Human Kinetics (Web of Science) redkolegijos narys. Dalyvaujama tarptautinės sporto mokslo organizacijos veikloje – R. Paulauskas ir A. Lisinskienė yra Baltic Sport Science Society (BSSS) vykdomojo komiteto nariai.</p>	<p>fizinio parengtumo didinimas koreguojant mitybos racioną” vadovas K. Milašius, S. Poteliūnienė ir A. Lisinskienė yra Abajaus univeristeto (Kazachija) doktorantų mokslinės vadovės. L. Purdy (Edge Hill University) skaitys paskaitas bei ves praktinius seminarus doktorantams.</p>
--	---	--	---